

SEP 28 1993

1
94

דברי הברית

הם

התפלות והברכות והשירים
לברית מילה

עם שאר ענינים הנאווים לה

מסודרים ומוגהים על נכון

על ידי

יצחק בן אריה יוסף דוב

S. Baer.

רעדעלהיים

בשנת לא שקרנו בברית"ך למ"ק.

Rödelheim,

Druck u. Verlag von J. Lehrberger & Comp.

1874.

7378

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

ה'תש"ח - תש"ט

י ושב מרומים צדקו אהלל
ח סדו אספר יומם וגם ליל
בו גם יהבי שמתי אני דל
א ליו איהל כי הוא בטובו
י סיר בחסדו כן כל יגוני
לחרת רוחה תחת אנחה
ואני בריהו מופתיו ואוחות
ובניב שפתי אודה ברום קול

צ ורי וישעי שבחו אמלל
ק ויו יעודד קוראיו ינהל
נ דכה בחליי נפוג ונבהל
ר פא וחבש שבר לעבדו
ה פוך לששון ארת עצבוני
השקט ושלוש על רב ברכה
אזכור בספר כתוב למולות
לאל מטיבי יום יום עלי כל:

קוּרָא נְעִים,

הא לפניך מחנרת קטנה, אשר תמלא בה כל הנרכות
והתפלות המתוכנות למולות, על אפני הכאה שתולות,
בנוסחאותיהן הכלולות, מוגהות וסלולות, ומכל סיר וסיג
מונדלות. כי כדרכי כסדורי עבודת ישראל ואשר חזורי אשר
הולאתים בעזרת האל בן שמי לי חק גם במחנרתי הזאת
אלא להניח מעוות ומכשול ומעקש ומתלות, כי אם לבער כל
סלון וקמסון ולישר כל עקוב כלסון, ולגדור כל הרקיסים אשר
הבו בה המדשיסים, ולערוך בן הדברים זכים וזרים על פי
ספרים מדויקים ובתני יד ישנים וחקי הלסון הנאמנים. ולויתי
את כל התפלות והפיוטים בתרגום אשכנזי להניס לכל
דורשיהם, והלגתי גם באור באוליהם לגלות את מקוריהם ולישר
נוסחאותיהם, אך בקצר לסון ובהשמע כל ענינים שאינם לזורך
באור והגהה, למען לא יעונה גוף הספר ולא יוקר מחיר
מקנתו. אמנם פה ראיתי עוז להוסיף לבאורי ולגלות את
אזני הקורא כי הפיוטים ההם אשר חנרם ר' אפרים בר יעקב

מן בונח (Beouh) *) להוסיפם נזרכת המזון של פעודת ברית
מילה לא הונחו נכדורי הדפוס נדמותם אשר יגרס נזכרם, כי
המדשיקים קילרום והזמינו הרנה מהם אם ניכני יראת האריכות
אם ניטעם אחר, ואני מנאמים נשלמותם נכ"י (**). ואמרתי
לסדר מה את כל החבר נדפוסים לשום לו פליטה ושארית
ולא יזכח מפי בני ברית. והנה כמו שזכר ר' אפרים את השיע
אלהים צויה לאמרו נחמימת נרכה שניה של נהמ"ז בן חזר
גם פיוט להוסיפו אחר נרכת המזון קודם הרחמן הוא ימלוך
עלינו לעולם ועד, וכה לשון פיוט ההוא:

על סדר ח"נ וח"כ חתום אפרים.

א) אף מזב אלהים לישראל.

ב) שבתם על פסאותם סביב לשלחן האל.

ג) ומרים סעודתם ומזמנים לברך את אל.

ד) זבבים לאב המזון לברך ברפת אל.

ה) שיקם אין כי כח שיצא ממני ישמעאל.

ו) משיחים ליצחק לברך במקבת אל.

ז) רע קדש הזרעתי על האדם האדם המרגיו אל.

*) ר' אפרים זה נולד בשנת ה' אלפים תתנ"ג כנולד נקונטרקו נכח
על גזרות מהק"ו והוא החת ירוי נכ"י.

**) הוא השני של הסדרים כ"ו אשר הבאתי זכרונם נהקרתה קדורי
עבודת ישראל לו V, והוא קנין אזהני כה"ר בנימון נידרחאפהיים
הנ"ל נספד"ת. ועוד זא לירי קדר אחר של פיוטי מילה נכ"י וגם
זו נמלאו החרחים ההם החקרים בדפוס.

ל) יסוד פיוט זה על המאמר פקחים קו"ט, ז', והמיוח דר' עקיבה
אוח ז' (אשר הועתק גם בילקוטי ישעי' רמז רל"ו) ומובא בקלור
לשון גם בשמות רבה פ' כ"ה.

ח וְזָרִים לַיַּעֲקֹב לְבָרָה כָּל־קָהֵל יִשְׂרָאֵל.
ט פֶּל שְׁתֵּי אַחֲיוֹת נָשְׂאֹתַי שְׁלֹא כָדַת יִשְׂרָאֵל.
י חַד עֲזוּנִים לְשִׁמְעִיָּה בֶן־נַתְנָאֵל.
י� כִּי תֵר תִּזְרָה וְכִתֵּר בְּהִנֵּה עָלָיו לְהַשְׂאֵל.
ל לֹא אֲכַרְךָ שְׁלֹא נִכְנַסְתִּי לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל.
מ גִּירִים דִּבְרִיהֶם לִיהוֹשֻׁעַ לְבָרָה אֶת־אֵל.
נ גַּם לֹא אֲכַרְךָ שְׁלֹא וְכִיתִי לְבֹן שִׁיְהִי רוּעָה יִשְׂרָאֵל.
ס וְהַחִים לְדָוִד הַמֶּלֶךְ לְבָרָה הָאֵל.
ע וְנָה וְאָמַר אֲנִי אֲכַרְךָ וְלִי נָאָה לְכַרְךָ אֶת־אֵל.
פ וְיִטְר פִּיזו לְרוּיָה כּוֹסִים שְׂוִעוֹת אֲשָׂא וּכְשִׁם יִי אֲקָרָא אֶל־אֵל.
צ וְעָקִים עַל כָּל־בְּרָכָה וּבְרָכָה אֲמֵן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
ק דְּוִרֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבַג־יָהֳנָם שְׁעוּנִים אֲמֵן מִמְּקוֹם גַּחֵל.
ר נָתַם נְשִׁמְעַת וּמַגִּיעַת עַד פְּרָגוֹד אֵל.
ש וְאֵל מִי וְמִי הָעוּנִים אֵין כְּאֵל.
ת שׁוּבְתָם מְשִׁיבִים מִיכָאֵל וּגְבַרִיאֵל.
א לֹו פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שְׁמַאֲמִינִים שֵׁם הָאֵל.
ב תַּחֲוִי שְׁעָרֵי גֵי־הַנֶּם אֲזוֹ יֹאמֵר הָאֵל.
ג חֲמִי הַתְּגַלְגְּלוֹ עֲלֵיהֶם שְׂאוּמְרִים אֲמֵן לְאֵל.
ד בֹּא גוֹי־צְדִיק שְׁמֵר אֲמוּנִים לְאֵל.
ה כְּכַחֵב פְּתַחוֹ שְׁעָרִים וְיִבֹא גוֹי־צְדִיק שְׁמֵר אֲמוּנִים: הַרְחַמֵן הוּא יִמְלוֹךְ וְכו'.

נוסח של חרוזי הרחמן שמוסיפים נכהמ"ז לצרית מילה חף
הוא איננו שלם כסדורינו וחסרים כראשו ה' חרוזים אשר גם
בהם חתום שם המזכר אפרים, ואלה הם:

הַרְחֵם הוּא יֵאָדָר פָּנָיו אֵלֵינוּ וַיִּמְלֵא לְמוֹבָה מְשָׁאֵלוֹת
לְבָנָיו וַיַּרְבֵּ עַד בְּלִי דִי לָנוּ רַב
בְּרָכוֹת וּנְחֻמוֹת בְּאוֹצְרוֹתֵינוּ:

הַרְחֵם הוּא יִפְדֵּנוּ עֲצַת אוֹיְבֵינוּ וַיַּצֵּדָה חֶסֶד עָלֵינוּ
מִגְדוּלֵינוּ וְעַד קִטְפֵינוּ וּנְמַצָּא
חַן בְּעֵינֵי כָל־רוֹאֵינוּ:

הַרְחֵם הוּא יִרְבִּיצֵנוּ עַל מֵי מְנוּחוֹת וַיַּצִּילֵנוּ מֵעַמֶּק
שׁוֹחֹת וּמִכָּל־אֲנָקוֹת וְאֲנָחֹת
וַיַּגְהֵלֵנוּ בְּשִׁבְעַ שְׁמֹחֹת:

הַרְחֵם הוּא יִיָּשֶׁר אֲרָחוֹת עַמּוֹ וַיִּבְנֶה בַּיִת הַרוּמֹו
לְכְרוֹתֵי בְרִית בְּנֶאֱמֹו וַיְהִי אֱלֹהֵיו
עַמּוֹ בְּעֶבְדֵי גִדְלֵ שְׁמוֹ:

הַרְחֵם הוּא יִמְהַר לְקַטֵּן זֶה יַחֲוֹל טוֹבוֹ וַיִּהְיֶה
חַיִּים לֹו וְהוֹדִיו יִשְׁמְחוּ בּוֹ
יַגְדִּלְהוּ בְּבָנִים וּבְתוֹרָתוֹ יִפְתַּח
לְבוֹ: הַרְחֵם הוּא אֲשֶׁר חָנַן וְכו' כַּדְרֵסוֹ.

ולסיום דברי ההקדמה חניא עוד פומון לבריה מילה
מלאתיו גם כן נכ"י וחמוס נו שס ממנרו משה.

י: מַמְעוֹן שְׁמִיָּהּ רָאָה עָנִי עֲמָהּ
נְמוּלִים לְשִׁמְךָ כְּרוּתֵי הַבְּרִית :

שְׂאֵרֵי עֲדָתְךָ שׁוֹמְרֵי בְרִיתְךָ
וְצֵאֵן מְרַעֲיָתְךָ הֵם בְּעָלֵי בְרִית :

הַבְּטָנָא בְּעַנְיָם וְלַחֲצֵם וְשִׁבְיָם
הַמַּעֲלָם מֵיָם שׁוֹמְרֵי הַבְּרִית :

הָרֵם יָרָה לְמַעַן שֵׁם כְּבוֹדְךָ
לְהוֹשִׁיעַ עַבְדְּךָ וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית :

ביבריך על נהר רהיין חדש טנת נזנת
ואת בריתי אקים את יצחק לפ"ק.

יצחק בן ארי' יוסף דוב

מצות מילה.

גדולה מצות מילה שהיא אות הברית בין ה' ובין ישראל
חתום וקבוע ונצמד בנשרכו, כי אף שעוד מצות אחרות אשר גם
המה אות לישראל, כמו שבת ותפלין, האותות ההמה אינם קבועים
בגופנו, אבל אות המילה הוא הגדול מכל האותות באשר הוא
דבוק תמיד בנשרכו לא ישתנה ולא יוסר ולא יסרד לעולם,
ומעיד בן בכל עת ובכל רגע שהקב"ה בחר בנו והבדילנו מכל
העמים להיות עבדיו אומרי מצותיו ומיחדי שמו. גדולה מצות מילה,
שלא נקרא אברהם אבינו שלם עד שנמול שנ' התהלך לפני
והיה תמים ואתנה בריתי ביני וביניך וכו', ולא נתלה למשה
רצו עליה אפילו עשה אחת אע"פ שהיה בדרך. ואם על כל
מצוות התורה ככתרו שלש בריתות, על מצות מילה ככתרו שלש
עשרה בריתות, והיא המצוה גדולה כל כך עד שנאמר עליה
אלמלא דם ברית לא נתקיימו שמים וארץ. ואין בכל מצוות
עשה מצוה שחייבים על ביצועה כרת כי אם מצוה זו ומצות
שחיטת הפסח. מצות מילה בעין קרבן היא, שהאדם מקריב
פרי בטנו לכבוד השם יתברך לקיים מצותו בו, וכמו שדם
הקרבן מכפר כך דם המילה מכפר. והנה המצוה הזאת
מועלת על האב והוא חייב למוול את בנו ביום שמיני ללידתו,
ואם אינו יודע למוול חייב לחזור אחר מוהל שימוול את בנו.
עבר האב ולא נתן את בנו להמוול, אז בית דין חייבין למוולו.
ואם בית דין לא מלו את הילד, חייב הוא בשיגדל למוול את
עלמו, ואם לא מל חייב כרת.

דיני מילה.

חין מלין התינוק חלא ציוס אחר עלות השמש ציוס שמיני
ללדתו. וכל היום כשר למילה, חלא שהזריזים מקדימים למזוה
ומלין מיד צבקר אחר תפלת שחרית.

חולה חין מלין אותו עד שיכריא, וממתינים לו מעת שנתרפא
ז' ימים מעת לעת ואז מלין אותו. ויש להזהר בזה מאד,
שלא למול תינוק שיש בו חשש חולי, כי אפשר למול
את התינוק אחר זמן ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל.

מילה בזמנה דוחה שבת וי"ט, ומילה שלא בזמנה אינה
דוחה י"ט ושבת. מילה בזמנה היא אם כולד הילד בשעה שהיא
ודאי יום או ודאי לילה. ושלא בזמנה היא אם כולד בין השמשות
שהוא ספק יום ספק לילה, והוא העת כשעור י"ח מיוטעען
קודם ללאת הכוכבים*). והכולד צעת הזאת של בין השמשות
אם הוא צימי החול מונים לו יום הח' מיום המחרת, ואם
הוא צע"ש או צצנת מונים יום הח' ממחרת השבת ונימול
ציוס א'. ואם כולד בין השמשות של עי"ט או של י"ט ראשון
או של י"ט שני מונים לו יום הח' ממחרת י"ט השני. גם
מילת תינוק שהיה חולה ונתרפא היא שלא בזמנה ואינה
דוחה י"ט ושבת.

מזוה מן המוצחר למול צפכין.

כשהאב עלמו הוא מזוהל, אינו ראוי ליתן לאחר למול
את בנו.

כיכד מלין, חותכים את הערלה כל העור החופה את
העטרה, ואח"כ פורעים את הקרום הרך שלמטה מן העור

*) ובק"ק פפר"ת ובנוחיה הענהג לחשוב זמן בין השמשות מעת
שקיעת החמה עד ללאת הכוכבים.

בכפורן ומחזיר לבאן ולבאן עד זיראה צר כל העטרה.
ואח"כ מוללים את המילה, ואחר זמנן נותן עליה רטיה
העולרת את הדם.

מל ולא פרע כאילו לא מל.

המל מנרץ אשר קדשנו במצותיו וצונו על המילה, ולא
ימול עד שגמר כל הנרכה. והאז מנרץ בין חתיכת הערלה
לפריעה אקב"ו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. והאז
יעמוד אלל המוהל להודיע שהוא שלוחו.

אם אזי הנן בעלמו הוא המוהל מנרץ ב' הנרכות קודם שימול.

אין לריך לבכות ערות התינוק בשעת הנרכה.

עומנים את הערלה הנרכה בחול או בעפר.

נוהגים להכין כסא לחליה' שנקרא מלאך הנרית, ונהבינו
יאמר בפירוש זה כסא של אליה' מלאך הברית שיחגלה
במהרה בימינו, ומניחים עליו את התינוק קודם מילתו.

גם נוהגים להדליק נרות נבית זיש בו ברית מילה, עש"ה
כי נר מלוה ותורה חור.

אם אפשר עושים את המילה בזמין עשרה לפרסום ולהדור
מלוה. וחייבים כל הקהל לעמוד בשעה שעוסקים במלות מילה,
חוץ מן הסנדק שהוא יושב.

מי שעדיין לא מל, לא ימול ולא יפרע בפעם הראשונה
בשנת.

תינוק שכולד בחדשו השניעי מילתו דוחה את השנת, חבל
כולד בחדש השמיני אין מלין אותו בשנת אלל אם כן גמרו
שערו ולפרכיו.

כולד מהול לריך להטיף ממנו דם ברית בעטרה במקום
המילה ואינו דוחה שנת וי"ט. אך לריך לדוק היטב שמה יש אם

ערלה כנושה, ר"ל שעור הערלה כדבק מאד בנשר. ולריך להזהר הרבה האריך לעשות, ואין חוששים להעניף דוקא ביום ח' אלא ממתנינים הרבה, שלא יניח התינוק לידי סכנה.

מי שיז לו שני תינוקות למול, אפילו אם הם תאומים, לא יניחו לו השני עד שכל אחד הראשון, כדי שיוכל לנרץ הנרכות על כל אחד ואחד בפני עצמו.

יום שחל בו מילה אין אומרים תחנון ולא והוא רחום. ובשחל יום מילה נתענית לבור מתפללים הסליחות והודוי בדרכם, אלא שאין אומרים תחנון ולא והוא רחום.

נתענית לבור נותנים בוס של ברכה לשמות לתינוקות.

בכל תענית עושים מליצה ביין, ונוהרים לפלעו, אבל ביום הכפורים אסור לעשות מליצה באום משקה, אלא מוללים בלא יין.

בג' באב מליץ אחר גמר הקינות לאחר שכבר אמרו פסוקי נחמה, ואזני הילד והמוהל והסנדק מותרים ללבוש בגדי שנת.

בראש השנה מליץ קודם תקיעת השופר, ובפורים קודם קריאת המגלה (ובק"ק פפד"מ מליץ אחר קריאת המגלה).

מילה ביום הכפורים מליץ קודם תפלת מוסף, ואינו נותן מכוס של ברכה אלא לתינוק הנימול. ואם היולדת לריבה לחבול מליץ אלה ותשחה היא מן הכוס.

נוהגים לעשות סעודה ביום המילה והיא סעודת מצוה.

תחנה ללומד בבית היולדת.

נוהגים ללמוד בבית היולדת כלילה שלפני המילה עד חצות. ולומדים בתורה שבכתב ושבעל פה דברים המדברים מעניני המילה, כ"ח עד פ' מלות מילה (בראשית סמן י"ז) וכמו בראשית סמן כ"ח עד פסוק ח'. ובס' שמות סמן ד' פסוק י"ח עד פסוק כ"ו. ובס' יהושע סמן ה'. ובמשנה שנת פרק י"ג. ובגמרא שם. ובגמרא נדרים דף ל"ח ע"ב. והלומד קודם ללימודו יתפלל תחנה זו:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
הַבּוֹחֵר בְּאַבְרָהָם אֹהֵבֶךָ וּבֹרְעוֹ אַחֲרָיו.
שֶׁתִּפְּן בְּרַחֲמִים אֶל־לְמוּדֵנוּ וְתִמְשַׁךְ חוּט
שֶׁל־חֶסֶד עַל הַיֶּלֶד הַזֶּה שְׂיִהְיֶה בְּרִיא וְחֹזֵק
בְּיָדֵי לְהַכְנִיסוֹ לְבְרִית מִלָּה בְּזִמְנָהּ וְתִזְכֶּה
אוֹתוֹ לְהַמּוֹל בְּהִגָּן וּבְשׂוּרָה וּבִבְנוֹנָה הַרְאוּיָהּ.
וַיְהִי בְּזֹאת חָשׁוּב וְרָצוּי לְפָנֶי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ
בְּקִרְבֵּן עַל־מִזְבְּחֶךָ וּבִיצְחָק הַנֶּעֱקָד לְפָנֶיךָ.
וְלֹא יִסְכֵּן הַיֶּלֶד בְּהַמְלוֹ, וְתִשְׁלַח רְפוּאָה

G e b e t

vor dem Gesetz-Studium im Hause der Wöchnerinn, am
Abend vor der Beschneidung.

Möge es Dein Wille sein, Ewiger, unser Gott und Gott unsrer Väter, der Du Deinen Freund Abraham und seine Nachkommenschaft Dir erkoren hast, Dich erbarmungsvoll unserm Gesetzstudium zuzuwenden und Deinen Gnadenstrahl diesem Kinde zuströmen zu lassen, daß es gesund und kräftig sei, um rechtzeitig in den Bund der Beschneidung aufgenommen werden zu können. Begnadige es, daß es richtig, nach Vorschrift und mit der dazu gehörigen Andacht beschnitten werde und somit vor dem Throne Deiner Herrlichkeit geachtet und wohlgefällig sei, wie ein Opfer, dargebracht auf Deinem Altar und wie Izchak, der sich Dir geweiht hatte. Laß die Beschneidung dem Kinde keinerlei Schaden

וַחַיִּים לוֹ וּלְאִמּוֹ כִּרְפוּאָת חֲזַקֵּיהֶוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה מִחֲלָיו וּבְמַרְיָם הַנְּבִיאָה מִצַּרְעָתָהּ
וּבְנַעֲמֹן מִצַּרְעָתוֹ • וּבְאֲשֶׁר תִּכְנִים אֶת־הַיֶּלֶד
הַזֶּה לְבָרִית בֵּן תִּזְכֶּה אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ
לְגַדְלוֹ וְלִהְכִנִּסוֹ לְתוֹרָתָהּ וּלְעִבּוֹדָתָהּ וּקְדַשׁ
אֶת־שִׁמְךָ עָלָיו עַד כִּי־יֵרְאוּ כָּל־בָּשָׂר כִּי
שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלָיו וַיֵּרְאוּ מִפָּנָיו וַיְהִי אֲהוּב
לְמַעַלְהָ וּנְחַמֵּד לְמִטָּה וַיִּזְכּוּ אֲבוֹתָיו לְרֵאוֹת
בְּשִׂמְחָתוֹ וּבְשִׂמְחַת בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו שְׂיֵהִיו
עוֹשִׂקִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת וַיְהִי שָׁלוֹם עַל־
יִשְׂרָאֵל • כָּרוּךְ אַתָּה יְיָ לְמִדְּגֵי חֲקִיקָה :

bringen; sende vielmehr ihm und seiner Mutter Genesung und Leben, wie Du den Chiskiah König von Juda von dessen Krankheit und die Prophetin Mirjam und den Naaman von ihrem Aussatze genesen liehest. Wie Du dieses Kind in den Bund einführen lässest, so beglücke dessen Eltern, daß sie es auch auferziehen und einführen in Deine Lehre und Deinen Dienst. Laß die Heiligkeit Deines Namens auf ihm ruhen, damit ein Jeder einsehe, wie der Name Gottes über es genannt wird und sich vor ihm fürchte; laß es geliebt von Oben und geschätzt hier unten werden, und gewähre seinen Eltern den Genuß, seine Freude und die Freude seiner Kinder und Kindeskinde zu schauen, die sich der Lehre und der Gesetze befließigen. Ja Friede sei über Israel! Gelobt seiest Du, Ewiger! lehre mich Deine Gesetze!

השירה למוהל וסנדק.

בתפלת שחרית של יום הגמילה	ביום חיינוער ברית מילה
כשמגיעים בויערך דויד לפסוק	ווירד חין תפלת שחרית דיח
וכרות עמו הברית נוהגים	שירה פֿתן וכרות מן פֿתן
זיתחיל המוהל לנגן וכרות ועונה	מוהל חונד געפֿחטטער חבֿ
לו הסנדק וינגנו כך שניהם	וועלעננד פֿערנווייזע לויט
פסוק ופסוק עד סוף שירת היס.	פֿאָרגעטרומגען, וויח פֿתוגט:

מוהל וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת־אָרְצִי
הַבְּנֵעָנִי סנדק הַחֲתָי הַאֲמֹרִי וְהַפְּרֹנִי וְהַיְבוּסִי
וְהַגְּרָגְשִׁי לָתֵת לְזֵרְעוֹ מוהל וְתַקֵּם אֶת־דְּבָרֶיךָ
כִּי צִדִּיק אָתָּה: סנדק וְתִרְא אֶת־עָנִי אֲבֹתַיִנו
בְּמִצְרַיִם וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף:
מוהל וְתִתֵּן אֹתָת וּמִפְתֵּיִם בְּפִרְעֹה וּבְכָל־
עַבְדָּיו וּבְכָל־עַם אֲרָצוֹ סנדק כִּי יִדְעָתָ כִּי
הַזִּידוֹ עָלִיהֶם וְתַעֲשֶׂה־לָּךְ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה:
מוהל וְהָיָם בְּקִעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעֲבְרוּ בְּתוֹךְ־
הַיָּם בַּיַּבְשָׁה סנדק וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם הַשְׁלַכְתָּ
בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם עֲזִיִּים:

Das Meeres = Lied.

Bei einer Beschneidungsfeier wird im Morgengebete das Meereslied vom Mohel und dem Gevatter abwechselnd versweise laut vorgetragen.

Und Du schloßest mit ihm (Abraham) den Bund, das Land des Kanaani, Chiti, Emori, Perisi, Zebusi und Girgaschi seinen Nachkommen zu geben, und hast Deine Worte gehalten, denn gerecht bist Du. Du sahst das Elend unserer Väter in Egypten und hörtest ihr Klagegeschrei am Schilfmeere. Du thatest Zeichen und Wunder an Pharao, an all' seinen Dienern und an allem Volke seines Landes, denn Du wußtest, wie sie gefrevelt an ihnen, und hast Dir einen Namen gemacht, der heute noch gefeiert wird. Du hast vor ihnen (unsern Vätern) das Meer getheilt, daß sie mitten durch dasselbe gingen auf dem Trocknen; ihre Verfolger hingegen schleudertest Du in die Tiefen, wie einen Stein in gewaltige Wasser.

מוהל וַיִּזְשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל
מִיַּד מִצְרַיִם סַדֵּק וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם
מֵת עַל־שֹׁפֶת הַיָּם: מוהל וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם
וַיִּירָאוּ הָעַם אֶת־יְהוָה סַדֵּק וַיֵּאֱמִינוּ בַּיהוָה
וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

מוהל אֲנִי יְשִׁיר־מִשְׁרָהּ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר
סַדֵּק אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאָה גָאָה סוֹס וּרְכָבוֹ
רָמָה בַּיָּם: מוהל עֵינַי וּזְמֵרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי
לִישׁוּעָה סַדֵּק זָרָה אֵלַי וְאַנְוָהוּ אֱלֹהֵי אָבִי
וְאַרְמְמָנָהוּ: מוהל יְהוָה אֲנִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
שְׁמוֹ: סַדֵּק מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וַחִילוֹ יָרָה בַּיָּם
וּמִבְּתֵר שְׁלֹשִׁי טַבָּעוֹ בַּיָּם־סוּף: מוהל תְּהַמֵּת
יְכַסְּימוּ יַרְדּוֹ בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ־אָבֶן: סַדֵּק יְמִינָהּ
יְהוָה גְּאֹדְרֵי בְּכַח יְמִינָהּ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב:

So rettete der Ewige an jenem Tage Israel aus der Hand der Eghpter, und Israel sah die Eghpter todt am Ufer des Meeres. Da sah Israel die Macht, welche der Ewige an den Eghptern ausgeübt, und es fürchtete das Volk den Ewigen, und glaubte an den Ewigen und an Mosche, seinen Diener.

Damals sangen Mosche und die Kinder Israels dieses Lied dem Ewigen, und also sprachen sie: Ich singe dem Herrn, denn Er ist hochhaben, Er stürzte daß Roß und den Reiter in's Meer. Mein Sieg und Sang ist Jah, Er ward zur Hilfe mir. Der ist mein Gott, ihn will ich preisen, meines Vaters Gott, ihn will ich erheben! Der Ewige ist Herr des Krieges, Ewiger ist sein Name, Die Wagen Pharaos und sein Heer stürzte Er in's Meer; und seiner Heeresführer Beste versanken in's Schilfmeer; Fluthen deckten sie, sie sanken in die Tiefen wie Stein. Deine Rechte, o Ewiger, herrlich an Kraft, Deine Rechte, o Ewiger, sie zerschmettert den Feind. In Deiner

מוהל וברב גאונה תהרס קמיה תשלח חרנה
יאכלמו בקש: סנדק וברוח אפיה נערמו
מים נצבו כמו נד גזלים קפאו תהמת
בלביום: מוהל אמר אויב ארדה אשיג
אחלק שלל סנדק תמלאמו נפשי אריק
חרבי תורישמו ידי: מוהל נשפת ברוחה
כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים:
סנדק מי כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר
בקדש גורא תהלת עשה פלא: מוהל נסית
ימינה תבלעמו ארץ: סנדק נחית בחסדה
עסנו גאלת מוהל גהלת בענה אל גור
קדשה: סנדק שמעו עמים ירגזון חיל אחו
ישבי פלשת: מוהל אז נבהלו אלופי אדום
אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל ישבי
כנען: סנדק תפל עליהם אימתה ופחד
בגדל זרועה ידמו כאבן מוהל עד יעבר עמה
יהוה עד יעבר עםנו קניית: סנדק תבאמו

großen Hoheit zerstörst Du Deine Feinde; Du sendest Deinen Grimm, der sie verzehrt wie Stoppeln. Durch Deines Odems Hauch thürmten sich Wasser, standen Fließende wie Dämme, erstarrten Fluthen im Herzen des Meeres. Es sprach der Feind: Ich verfolge, erreiche, theile Beute aus! es sättigt sich an ihnen meine Wuth! ich zieh' mein Schwert, und meine Hand verderbe sie! — Da bliebest Du mit Deinem Hauche; sie deckte das Meer, sie versanken wie Blei in gewaltige Wasser. Wer ist unter den Mächten, o Ewiger, wie Du? wer ist wie Du? verherrlicht in Heiligkeit, furchtbar im Ruhme, Wunderthäter! Du neigtest Deine Rechte; die Erde verschlang sie. — Nun führst Du gnadenvoll dies Volk, das Du erlöst, Du leitest es mit Deiner Macht in Deine heil'ge Wohnung. Es hören's Völker, sie erbeben, ein Zittern faßt Belichthäa's Bewohner. Da erschrecken Edom's Fürsten; die Mächt'gen Moab's, sie ergreift ein Beben; es zagen Kanaans Bewohner alle. Es überfällt sie Angst und Bangigkeit; wenn sich Dein Arm erhebt, verstummen sie wie Stein — bis daß vorüber ist Dein Volk, o Ewiger! bis daß vorüber ist dies Volk, das Du erworben. Du führtest sie hin, Du pflanzest sie ein

וּתְטַעְמוּ בְּהַר גִּחְלֹתֶיךָ מִכֶּזֶב לְשִׁבְתֶּיךָ פַּעֲלֹת
יְהוָה מוֹהַל מִקֶּדֶשׁ אֲדֹנָי כְּזָנְנוּ יְדִיךָ:
סִנְדֵק יְהוָה וַיִּמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד: מוֹהַל יִי וַיִּמְלֹךְ
לְעֵלָם וְעַד:

(יִי מַלְכוּתָהּ לְעֵלָם וּלְעַלְמֵי עֲלָמֵיָא:) כִּי בָא סוֹס
פָּרַעַה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיֵּשֶׁב יְהוָה עֲלֵהֶם
אֶת־מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיַּבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:
כִּי לִי הַפְּלוּכָה וּמִשָּׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ
מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפְטֹת אֶת־הַר עֲשׂוּ
וְהִיתָה לִי הַפְּלוּכָה: וְהָיָה יִי לְמֶלֶךְ עַל־
כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יִי אֶחָד וַיִּשְׁמוּ
אֶחָד: (וּבְתוֹרָתְךָ כְּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יִי אֱלֹהֵינוּ יִי וְאֶחָד:)

תַּחֲנִנָּה לְמוֹהַל קוֹדֵם שִׁימוֹל.

קוֹדֵם שְׁמִינִיּוֹת הַתִּיבּוֹק לְמוֹל יִתְחַלֵּל הַמוֹהַל תְּשַׁלֵּחַ זו:
רְבוֹן הָעוֹלָמִים, הַנְּנִי מוֹדָה וּמְשַׁבַּח וּמְהַלֵּל
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁבְּרֵאֲתָנוּ יֵשׁ מֵאִין לֹא

auf Deines Eigenthums Berg, den Ort, o Ewiger, den zu Deiner Wohnung Du geschaffen, das Heiligthum, das Dein Hände, o Herr, gegründet. Der Ewige wird herrschen immerdar!!! — Der Ewige wird herrschen immerdar!!!

Denn dem Ewigen ist das Reich, er herrschet über die Völker. Erretter werden hinaufziehen auf Zions Berg, Saus Gebirge zu richten, dann wird das Reich dem Ewigen sein. Der Ewige wird König sein über die ganze Erde; an jenem Tage wird der Ewige einzig sein und sein Name: Einziger. Und in Deiner Thora steht geschrieben: „Höre, Israel, der Ewige, unser Gott, der Ewige ist einzig!“

Gebet des Mohel,

vor der Beschneidung.

Herr der Welten! Siehe, ich preise, lobe und rühme Deinen großen Namen, daß Du uns aus Nichts in's Dasein gerufen hast, nicht etwa weil

מִתּוֹךְ חוֹכָה כִּי אִם בְּנִדְבָה וּרְצוֹן וְאַהֲבָה
בְּמִדַּת טוֹבָה וְחֶסֶדְךָ כִּי טוֹב חֶסֶדְךָ מֵחַיִּים
שִׁפְתַי יִשְׁבְּחוּנֶךָ שְׁנַתַּת בִּי נִשְׁמָה קְדוּשָׁה
וְרוּחַ חַיִּית, וְעוֹד הִגְדַּלְתָּ טוֹבָה עָלַי שְׁלֹא
עָשִׂיתָנִי אִשָּׁה אוֹ עֶבֶד, וְעַל הַכֹּל יִתְגַּדֵּל
וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ לְעוֹלָם שְׁנַתַּת לִי אֲמוּנָה
שְׁלֵמָה לְהֶאֱמִין כִּי אַתָּה אֵל אֲמֵת וְתוֹרַת
מֹשֶׁה עֲבַדְךָ שֶׁבִכְתָּב וְשֶׁבַעַל פִּה אֲמֵת,
וְחַתְּמַת בְּרִיתְךָ בְּבָשָׂרִי לְאוֹת בֵּינֶךָ וּבֵינִי
לְהַמּוֹל כָּל־זָכָר לְאוֹת כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ וְאַנִּי
עֲבַדְךָ חָתוּם בְּחוֹתְמֶךָ הַקְּדוֹשׁ וְאַמְרַת לִי
עֲבַד־יְיָ אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר: וְעוֹד
נָתַתָּ לִי מִתְּנַת חֲנָם שְׂזוּבִיתָנִי לְהִיּוֹת הַמְּסַבֵּב
לְהַכְּנִים בְּגִיף תַּחַת פְּנֵפִי שְׂכִינְתְּךָ בְּמוֹלִי
אֶת־בָּשָׂר עֲרַלְתָּם לְחַתְּמָם בְּאוֹת בְּרִית קִדְּשׁ
יְסוּד עוֹלָם, וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם וְעַמֶּךָ כָּלָם
צַדִּיקִים: לָכֵן אֲנִי מִתְחַנֵּן אֵלֶיךָ אֵל שְׂדֵי

Du es mußtetest, sondern aus bloßem freiem Rathschlusse und aus Liebe, in der Fülle Deiner Güte und Gnade; denn köstlicher als das Leben ist Deine Huld. Drum preisen meine Lippen Dich, Der Du mir eine heilige, himmlische Seele gegeben. Und noch mehr ward Deine Güte mir zu Theil, daß Du mich nicht zu einem Weibe oder zu einem Sklaven gemacht hast. Ueber Alles aber sei Dein Name verherrlicht und erhoben, daß Du mir den reinen Glauben gegeben, zu glauben, daß Du der wahre Gott bist und daß die Lehre Deines Dieners Moses, sowohl die schriftliche als die mündliche, die wahre Lehre ist. So hast Du Deinen Bund an meinem Leibe besiegelt als Zeichen zwischen Dir und mir; alles Männliche nämlich soll beschnitten werden, zum Zeichen, daß Du unser Gott bist und ich dein Knecht besiegelt mit Deinem heiligen Siegel, und Du sprachst zu mir: „Mein Knecht bist Du, Israel, durch den ich mich verherrliche!“ Ferner beglücktest Du mich noch mit der unverdienten Gnade, daß durch meine Veranlassung Deine Kinder unter die Fittige Deiner Majestät geführt werden, indem ich das Fleisch ihrer Borhaut beschneide und sie so mit dem heiligen Bundeszeichen, dem Grundpfeiler der Welt besiegele; „Denn der Gerechte ist des Weltalls Grund, und Dein Volk sind allesammt Gerechte.“ Darum flehe ich zu Dir, allmächtiger Gott, mir

שֶׁתֵּעֲזֹרְנִי וְתִצִּילֵנִי מִיַּצָּר הָרַע שְׁלֹא אֶטְמָא
אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ וְחוֹתֶמֶךָ שְׁחַתְמֶת בְּבִשְׂרֵי
וְבֵן כָּל־הַנְּמוּלִים עַל־יְדֵי תֵעֲזֹרִם אֲשֶׁר
יִשְׁמְרוּ אֶת־אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ מִכָּל־טְמֵאָה
שְׁלֹא יִקְרְבוּ לְהִטְמָא בְּעֲרִיזֵת הָאִסּוּרוֹת
וְכִכֹּל אֲשֶׁר זָמָה יִקְרָא וְתִשְׁמְרֶם חֻזְקִים
בְּאֱמוּנַתְם בְּדַת הַתּוֹרַת מִשָּׁה עַד יוֹם מוֹתֶם
שְׁלֹא יִמְירוּ אֶת־דַּדְתֶּם וְאֱמוּנַתְם וְנִתְּתָה פְּנִיָּהֶם
חֻזְקִים וּמִצָּחֶם נְחוּשָׁה נֶגְדַת הַמְּקַנְטְרִים אוֹתֶם
עַל אֱמוּנַתְם וְלֹא יִבּוֹשׁוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא
יִכְלְמוּ לְעוֹלָם הַבָּא : וַיְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּשְׁלַח עִתָּה אֶת־אֱלֹהֵי
הַנְּבִיא לְרֵאוֹת בְּעֲשִׂיַת מִצְוֹת מִלָּה זֹו וַיְהִיָּה
הַיְלָד הַזֶּה בְּרִיא וְלֹא חוּלָה בְּרִי שְׁאֵקִים בּוֹ
מִצְוֹת מִלָּה בְּזִמְנָה וְתִזְכְּנִי לְמוֹלוֹ כְּהִגֵּן
וְכִשְׁוֹרָה וּבְכַוְנָה הִרְאוּיָה וְקִבֵּל עֲבוֹדָתִי
בְּמִצְוֵה זֹו כְּאֵלוֹ הַקְּרִבְתִּי קָרְבָן עַל־גֹּב

beizustehen und mich zu bewahren vor der Lust zum Bösen, damit ich nicht entweihe das heilige Bundeszeichen, das Siegel, welches Du auf mein Fleisch gedrückt. Und ebenso mögest Du Allen, die durch mich beschnitten werden, beistehen, daß sie das Zeichen des heiligen Bundes vor jeder Unreinheit bewahren und sich weder durch verbotene Geschlechtsverbindungen noch durch Alles was Unzucht heißt verunreinigen. Erhalte sie stark in ihrem Glauben, im Gesetze der Lehre Moseh's bis zu ihrem Tode, auf daß sie nie ihr Gesetz und ihren Glauben vertauschen. Mache fest ihr Angesicht und ehern ihre Stirne gegen die, welche sie um ihres Glaubens willen anfechten, daß sie in dieser Welt nicht beschämt und in der zukünftigen Welt nicht zu Schanden werden. — So möge es Dein Wille sein, Ewiger, mein und meiner Väter Gott, den Propheten Eliahu herabzusenden, um diese Ausübung des Beschneidungsgebotes mit anzusehen. Erhalte das Kind gesund, frei von jeder Krankheit, damit ich an ihm die Beschneidung in ihrer vorgeschriebenen Zeit vornehmen kann; begnadige mich, dieselbe richtig und mit der gehörigen Andacht zu vollführen und nimm die Ausübung dieses Gebotes so auf, als hätte ich ein Opfer auf Deinen Altar dargebracht, laß sie

מִזְבְּחֶךָ וַתְּהִי חֲשׁוּבָה לְפָנֶיךָ בְּעֵקֶדֶת יִצְחָק
וַתִּרְצָנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְלֹא יִסְכֵּן הַיֵּלֶד
הַזֶּה בְּהַמְלוֹ וַתִּשְׁלַח רְפוּאָה וַחַיִּים לוֹ וְלְאִמּוֹ
בְּרְפוּאָת חֲזַקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מִחֲלָיו וּכְמָרִים
הַנְּבִיאָה מִצָּרְעָתָהּ וּכְנַעֲמָן מִצָּרְעָתוֹ: וּבִזְכוּת
מִצְוֶה זֶה רַחֵם עָלֵינוּ וְתִשְׁמְרֵנוּ שְׁלֹא יִגְזְרוּ
עָלֵינוּ גְזָרוֹת רָעוֹת וְלֹא יִבְטַל מִצְוֶה זֶה וְלֹא
כָּל־מִצְוֶה מִיִּשְׂרָאֵל. וְתִזְכְּנֵנוּ לְמַדַּת אֲבֹרָהּם
אֲבֵינוּ שְׁהַכְנִים הַנִּפְשׁוֹת תַּחַת כְּנַפְיֶךָ
שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְּחַרְוֹ, וּבִזְכוּת
מִצְוֶה זֶה הַחֲתוּמָה בְּבִשְׂרָנוּ נִזְכָּה לְרֵאוֹת
פְּנֵיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמִבְּשָׂרֵי אַחֲזָה אֱלוֹהִי,
וְתִצְלֵנוּ מִן־גִּיהֵנּוּם כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גַּם־אֶת־
בְּדָם־בְּרִיתְךָ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירְךָ מִבּוֹר, וְשִׁלַּח
לָנוּ הַגּוֹאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. אָמֵן:

vor Dir gleich der Opferung Izchak's gelten. Begnadige mich in Deiner großen Barmherzigkeit, daß das Beschneiden dem Kinde keinen Schaden bringe; sende vielmehr Genesung und Leben ihm und seiner Mutter, wie Du den Chiskiah König von Juda von dessen Krankheit und die Prophetin Mirjam und den Naaman von ihrem Aussatze genesen ließest. — Um dieses Gebotes willen erbarme Dich unsrer und behüte uns, daß keine bösen Beschlüsse über uns verhängt werden und Israel nie verhindert werde, dieses wie jedes andere Gebot auszuüben. Beglücke mich, daß ich unserm tugendhaften Vater Abraham ähnlich werde, der da Viele unter Deine Fittige gebracht, wie es heißt: „Die Seelen, die sie in Charan erwarben.*) Um dieses Gebotes willen, das an unserm Fleische besiegelt ist, beseelige uns, Deine Herrlichkeit zu schauen, wie es heißt: „Ob meines Fleisches werde ich Gott schauen“;**) errette uns von der Hölle, wie es heißt: „Ob dem Blute Deines Bundes, entlasse ich Deine Gefangenen aus der Gruft“;***) schicke uns den Erlöser bald in unsern Tagen! Amen.

*) I. M. 12, 5. Siehe Raschi zur Stelle.

**) Job 19, 26. Vgl. Midrasch Bereschith Rabba Abschn. 48.

***) Sefaria 9, 11.

Beschneidungs = Feierlichkeit.

Sobald das Kind gebracht wird um die Beschneidung an ihm vorzunehmen, stehen alle Anwesenden auf und sprechen:

Gesegnet sei, der da kommt!

Der Mohel nimmt dem Gevatter das Kind ab, legt es auf den Elia = Stuhl und spricht:

Dieser Sitz sei dem Eliahu,
gesegneten Andenkens, geweiht!

Auf Deine Hilfe hoffe ich, Ewiger! Ich harre
Deiner Hilfe, Ewiger! und halte Deine Gebote. —
Elijahu, Gesandter des Bundes, siehe hier ist das
Deinige! Stehe zur Rechten mir und unterstütze

ימים כמנין הבא. זה הכסא, נפרקי דר"ח סוף פ' כ"ט,
עמד אליהו וברח מארץ ישראל וכמלע. נגלה עליו הקב"ה
ואמר לו מה לך פה אליהו, אמר לו קנח קנחתי, אמר לו
הקב"ה לעולם אתה מקנח, קנחת בשמים על גלוי עריות
שנאמר פינחס בן אלעזר, ובאן אתה מקנח, חי"ך שאין ישראל
עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך, מבאן התקיני חכמים
שהיו עושים מושב כבוד למלאך הנרית שג' ומלאך הנרית אשר
אתם חפלים הנה בא עב"ל. לישועתך, בראשית מ"ט, י"ח.

עֲמוֹד עַל־יְמִינֵי יוֹסֵם מְכַנֵּי: שְׁבַרְתִּי לִישׁוּעַתְּךָ יי:
 שָׁשׂ אָנֹכִי עַל־אִמְרַתְּךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב:
 שְׁלוֹם רָב לְאַהֲבֵי תוֹרַתְּךָ וְאִין לָמוּ מְכֻשׁוֹל:
 אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ •

והקהל עונים: נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ הַיְכָלְךָ:

ויקח המוהל את התינוק היערוץ ונגט דער מוהל דיח:
 מכסא של אליהו ויניחו על קינד חוץ דען טחח: דע:
 ברכי הסנדק וינדך: געפֿהטטער: חונד טפריכט:

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
 אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה:

ותופש את הערלה בין: קבחו דער מוהל דיח
 אלבעותיו וימהר לכרות את ערלה חבגעטניטטען העט,
 הערלה. ומיד כשגמר המוהל בעפֿהר ער דיח פריעה
 את החתוך ינדך אזי הכן את מחכט, טפריכט דער פֿה=
 ברכה זו (ואם נסער אזי טער וויט דיח פֿהוגענדע
 הכן יאמרה הסנדק): ברכה:

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
 אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ
 בְּבְרִיתוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינוּ:

שברתי תהלים קי"ט, קס"ו. שש אנכי סס קי"ט, קס"ב.
 וכדעז נשנת דף ק"ל על המילה. שלום רב, סס קי"ט, קס"ה.

mich. — Ich harre Deiner Hilfe, Ewiger! Ich freue mich über Dein Wort, wie Einer, der große Beute findet. Großes Heil wird Denen, welche Deine Lehre lieben, sie trifft kein Unfall. Heil Dem, den Du erwählst und herzutreten lässest, daß er wohne in Deinen Höfen. O daß wir uns sättigen am Segen Deines Hauses, Deines heiligen Tempels!

Hierauf legt der Mohel das Kind auf den Schoos des Gevatters und spricht:

Gelobt seiest Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der uns durch seine Gebote geheiligt und die Beschneidung uns befohlen hat.

Dann nimmt er die Beschneidung an dem Kinde vor. Während dem spricht der Vater des Kindes:

Gelobt seiest Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der uns durch seine Gebote geheiligt und uns befohlen hat, ihn (den Knaben) einzuführen in den Bund unsres Stammvaters Abraham.

אשרי חבחר שם ס"ה, ה'. ואמירתו ע"פ הזוהר פ' לך לך
דף ס"ד, וראה ע"ז ל"ד ס' רס"ה אות י"ג. על המילה.

והקהל עונים: דיח חנווע: עכדטן חנטווקרטטן:

בְּשֵׁם שְׁנַכְנַם לְבְרִית, בֵּן יַכְנֵם לְתוֹרָה
וּלְחֶפְזָה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים:

וימהר המוהל לעשות הפריעה דער מוהל כיוווטחיין וויט וויין
כראוי, ואח"כ יקח את כוס געפילזטיג: גומ: חונד טפריכט
הנרבה בידו ויברך: פֿחֶגֶענדע ברכה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא
פְּרֵי הַגֶּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
קָדַשׁ יָדֶיךָ מִבְּטָן, וְחָק בְּשָׂארוֹ שָׁם, וְצֹאצְאָיו
חֲתַם בְּאוֹת בְּרִית קָדָשׁ. עַל־כֵּן בְּשִׁבְר
זֹאת אֵל חַי חֵלְקֵנוּ צוּרֵנוּ צִוְּהָ לְהַצִּיל יָדֶיךָ

להכניסו וכו'. כשם כשנכנס וכו'. אשר קדש וכו'. שנת
קל"ז, ע"כ. וירושלמי ברכות פרק ט'. ותוספתא שם פרק ו'.
והנוסח בירושלמי ותוספתא כשם שהכנסתו לברית כן הכניסהו
וכו' וכן גם בזוהר כרזת לך לך. אשר קדש ידיך מבטן,
ידיך זה יחזק על שם אהבתו והיה מקודש מנען שקודם שגולד
נתקדש אברהם במילה, כן לפי רש"י בשנת קל"ז, ב'. אבל
התוספות שם ובמנחות דף נ"ג, ב' פיראו ידיך על אברהם.
והערוך כשם רב שרירא פירש ידיך על יעקב אבינו. וחזק, חזק
של מילה. בשארו, בנשו. וצאצאיו, בניו. החם, חתם אותם
הקב"ה. באות ברית קדש, הוא העילה שכתוב בה והיה
לאות ברית (בראשית י"ז, י"א) ונקראת ברית קדש ע"ה וכשר
קדש יעברו מעליך (ירמיה י"א, ע"ו) אשר נדרש על המילה

Die Anwesenden antworten:

Wie er eingeführt wurde in den Bund, so werde er auch eingeführt zur Lehre, zur Verehe-
lichung und zu guten Werken.

Nachdem der Mohel die Beschneidung vollendet hat nehme er einen Becher mit Wein in die Hand und spreche:

Gelobt seiest Du Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Frucht des Weinstocks erschaffen.

Gelobt seiest Du Ewiger, unser Gott, Weltregent, der den Liebling von Mutterleib an geheiligt, das Gesetz seinem Fleische eingesetzt und seine Sprößlinge mit dem Zeichen des heiligen Bundes besiegelt hat. Um deswillen, lebendiger Gott, unser Theil und unser Hort, befehl, daß unsere Seele und unser Leib gerettet werde von

במנחות כ"ג ע"ב. בשכר ואה, בשכר המילה. אל חי חלקנו צורנו, חומרים אלו הכנויים עש"ה לבי ובשרי ירננו אל אל חי (תהלים פ"ד ג') כלה שארי ולבני צור לבני וחלקי אלהים לעולם (שם ע"ג, כ"ו) שמוכים אלה הכנויים אלל צר ושאר, ומילה עבודת הצר היא. ונה"ג הנוסחא „ אל חי יהא חלקנו להציל ידידות“ וכו'. צ"ה בן נקודו צנווי ולשון בקשה הוא (ש"ך צ"ד ס' רס"ה אות ה'). ידידות שארנו, זרע ישראל האהוב להקצ"ה, ולשון ידידות כמו נתתי את ידידות נפשי (ירמיה י"ב, ז'). וכן נוסח הגמרא והרי"ף והרא"ש ורז עמרם ורמב"ם בהלכות מילה פ' ג'. אך חזן ירחי גורם „ להציל זרע קדש ידידות שארנו משחת“ וכן נוסח הספרדים. וכי"י אחד מלחמי להציל שארית נפשנו משחת. ורמב"ם

שְׂאֲרָנוּ מִשְׁחַת לְמַעַן בְּרִיתוֹ יֵאָשֶׁר שֵׁם
בְּבִשְׂרָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ כְּוֹרֵת הַבְּרִית:
(* אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ קִיַּם אֶת־חֵילָךְ הַזֶּה

(* ליתוס מלכ חוננים נוסחא זאת: אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ קִיַּם
אֶת־חֵילָךְ הַזֶּה לְאִמּוֹ וְלִקְרוֹבָיו וְלִכְל־מִשְׁפָּחָתוֹ וַיִּקְרָא
שְׁמוֹ פְּלוּנִי בְּשֵׁם אָבִיו. אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר
אָבִי יְתוֹטִים תִּהְיֶה לוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה לָךְ לְבֵן וְתִהְיֶה
כְּנִיסָתוֹ לְבְרִית בְּפָרָה לְאִמּוֹ וְלִכְל־קְרוֹבָיו. תִּתְעַנֵּג
נַפְשׁ הָאָב בְּגוֹן עַדוֹן בְּיוֹצֵא חֲלָצוֹ וְהָאִם בְּעוֹלָם הַזֶּה
תִּגַּל בְּפָרִי בְטָנָה וַיִּתְקִים בּוֹ מִקְרָא שְׂפָתוֹב וְאָעֵבֵד
עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ יגו'

ואם הילך אין לו חז ואם יחמר המוהל ברכה זו במקום רללהינו
ואלהו רבותינו :

תִּשְׁתַּלַּח אָסוּתָא דְתַנִּי וְרַחֲמֵי מִן קָדָם מְרָא שְׂמִיָּא
לְאַפְסָאָה יִתְדַבְּרָא הָדוֹן וַיִּתְקַרָּא שְׂמִיָּה פְּלוּנִי וַיִּתְסָא בְּמָה
דִּי אֶתְסִיּוֹ מִיָּא דִּי מָרָה עַל־יְדֵי מִשָּׁה בְּמִדְבָּרָא וּבְמִיָּא
דִּירִיחוֹ עַל־יְדֵי אֱלִישָׁעִי בֵּן יִתְסָא בְּעַגְלָא וּבְזִמּוֹן קָרִיב,
כְּאִמּוֹר וְאָעֵבֵד עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ יגו'

בזו"ת פאר הדור ס' קל"ד (בתשובותיו דפוס חדש ס' קל"ב)
מביא נוסחא אחרת והיא, על כן בשכר זאת אל חי חלקנו
לעד לורנו לזה כלוית לקדושים להליל ידידות שארנו משחת"
ומפרש שם בשכר זאת המלוה הוא אל חי חלקנו לעד, כמו

Verderben, um Deines Bundes willen, den Du eingesetzt an unser Fleisch. Gelobt seiest Du, Ewiger, der den Bund geschlossen.

*) Unser Gott und Gott unsrer Väter! Erhalte

*) Für ein von Vaterseite verwaistes Kind wird Folgendes gebetet:

Unser Gott und Gott unsrer Väter! Erhalte dieses Kind seiner Mutter, seinen Verwandten und seiner ganzen Familie, und sein Name werde genannt in Israel: N. N. nach dem Namen seines Vaters. Du, o Ewiger, unser Gott, Gott alles Fleisches und Vater der Waisen, sei Du ihm Vater und er sei Dein Kind! Möge sein Eintritt in den Bund als Sühne dienen seiner Mutter und all seinen Verwandten. Möge der Vater dort im Paradiese Seelenergözung genießen an seinem Sprößlinge und die Mutter hier auf Erden ihrer Leibess Frucht sich erfreuen. Möge sich an ihm bestätigen das Wort der Schrift: Ich ging an Dir vorüber 2c. 2c.

Ist das Kind ganz verwaist so wird Folgendes gebetet:

O, daß vom Herrn des Himmels Heilung des Lebens und des Erbarmens herabgesandt werde diesem Knaben, dessen Name genannt wird: N. N. damit er gesund bleibe. Wie die Wasser zu Marah in der Wüste durch Moscheh und die Wasser zu Jericho durch Elischa versüßt wurden, so möge auch er geheilt werden bald und in naher Zeit; wie es heißt: Ich ging an Dir vorüber 2c. 2c.

כתוב אל המילה והקיימתי את בריתי ביני וביניך להיות לך
לחלהים ולזרעך אחריו (בראשית י"ז, ז') ואח"כ שאלים מאת
השם ואומרים אתה לורנו לזה להגיל ידידות שארנו משחת
כאשר זיית לקדושים, והלשון ידידות הרבון בה על הנפש שהיא
חנינה מן הכל. כורת הבריה, ע"ה נחמיה ט', ח'.
קים את הילד וכו', מניחו אכן ירחי בם' המנהיג והעור
י"ד ס' רס"ה וכל זו ס' ע"ג ותניח ס' ל"ד ואנדורהם והוא

לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ [כִּשְׁהָאֵל הוּא הַתּוֹהֵל יִתְּרֵךְ קַיִם אֶת־בְּנֵי הַיֵּלֶד
הַזֶּה לִי וּלְאִמּוֹ] וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל פְּלוּנִי בַר פְּלוּנִי.

כִּשְׁהָאֵל הוּא הַתּוֹהֵל יִתְּרֵךְ יֹאמֵר:

יִשְׂמַח הָאֵב | אֲשַׂמַּח בְּיוֹצְאֵי הַלְצִי וְתִגַּל וְגו'
בְּיוֹצְאֵי הַלְצִי

כִּשְׁנִפְעֵרָה הָאֵם יֹאמֵר:

וְתִגַּל אִמּוֹ | וְתִגַּל אִמּוֹ בְּגֵן עֵדֶן בְּפָרִי
בְּפָרִי בְטָנָה.

בְּטָנָה.

בְּפָתוּבֵי, יִשְׂמַח־אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶיךָ:

וְנֹאמֵר, וְאַעֲבֹר עָלֶיךָ וְאַרְאֶךָ מִתְּבוֹסְסֵת

בְּדַמְיֶךָ. וְאָמַר לְךָ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי: וְאָמַר לְךָ

בְּדַמְיֶךָ חַיִּי: (וְכוֹתֵן כֹּאֲלַעֲבוּ מֵהֵינן כִּפֵּי הַתִּינוֹק). וְנֹאמֵר,

זְכֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּדָבָר צִוְּהָ לְאַלְפֵי דְדוֹר:

אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אֲבֹרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:

וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֶק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:

וְנֹאמֵר, וַיִּמַּל אֲבֹרָהֶם אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ בֶן־

שְׁמֹנֶת יָמִים בְּאֲשֶׁר צִוְּהָ אֹתוֹ אֱלֹהִים:

מֵינִיחַ עוֹד כֵּסֵם רַב עִמָּרְס וּרְכִינוּ סַעֲדִיָה נֹסַחֵחַ אֲרַמִּית הַמִּתְחַלֵּת
תִּשְׁתַּלַּח אֲסוּחָ דְחַיִּי וּרְחַמֵּי לֹמֵר עַל תִּינוֹק יְתוֹס. יִשְׂמַח

dieses Kind seinem Vater und seiner Mutter [hat der Vater selbst es beschnitten so spricht er: Erhalte meinen Sohn dieses Kind mir und seiner Mutter] und sein Name werde genannt in Israel: N. N. Der Vater freue sich seines Sprößlings. [D daß ich mich erfreue meines Sprößlings] und die Mutter [im Paradiese ruhend,] ergöße sich an ihrer Leibesfrucht; wie geschrieben steht: „Freuen wird sich dein Vater und deine Mutter, und jubeln wird die dich geboren“. Ferner heißt es: „Ich ging an dir vorüber und sah dich besudelt in deinem Blute, da sprach ich zu dir: „In deinem Blute lebe! ich sprach zu dir: In deinem Blute lebe!“ Ferner heißt es: „Ewiglich denkt er seines Bundes, des Wortes, das er verheißten, dem tausendsten Geschlechte, das er geschlossen mit Abraham, und seines Schwures an Jizchak. Er stellte es auf für Jakob zum Gesetze, für Israel zum ewigen Bund.“ Ferner heißt es: „Abraham beschnitt seinen Sohn Jizchak, als dieser acht Tage alt war,

אביך, עשתי כ"ג, כ"ה. ואעבר, יחזקאל ע"ז, ו'. זכר לעולם
 תהלים ק"ה, ח'. ע'. י'. וימל בראשית כ"א, ד'. הודו לה'

הודו לַיּי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
 הודו לַיּי כִּי־טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
 פלוני זה הקטן גדול יהיה. בשם שנכנס
 לברית בן יבגם לתורה ולחפה ולמעשים
 טובים. אמן:

ויתן לסנדק לשמות מן הכוס וגם לכערים העומדים שם, וישלח
 גם ליולדת שתעוּס גם היא מכוס של ברכה.

ואומרים עלינו לשבח, ומזמור י"ב למנצח על השמינית,
 ועליו קדיש יתום.
 וזמן ספרי"ט עלינו, דמן
 דען מזמור י"ב, חוגג דמרוץ
 קדיש יתום.

יב לְמַנְצַח עַל־הַשְּׁמִינִית מְזֻמָּר לְדָוִד:
 הוֹשִׁיעָה יי כִּי־גָמַר חָסִיד כִּי־פָסוּ אֱמוּנִים
 מִבְּנֵי אָדָם: שׂוֹא יִדְבְּרוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ
 שִׁפְתַי חֲלָקוֹת בָּלָב וְלֵב יִדְבְּרוּ: יִכָּרֵת יי
 כָּל־שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבַר־תְּהִלָּה:
 אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שִׁפְתֵינוּ אֲתָנוּ
 נִמְי אָדוֹן לָנוּ: מִשֹּׁר עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת אֲבִיוֹנִים

תהלים קי"ח, א'. וכתב חזן ירמי מנהג כל ישראל לחברו
 משום דאמרינן בהמקנא (סוטה י"ב) ותרם אותו כי טוב

wie ihm Gott geboten.“ — Danket dem Ewigen, denn er ist gütig, denn ewig währet seine Gnade. — Dieser Kleine N. N. möge groß werden! Wie er eingeführt wurde in den Bund, so werde er auch eingeführt zur Lehre, zur Verehelichung und zu guten Werken! Amen.

Psalm 12.

Dem Sangmeister auf dem Achtsait, ein Psalm Davids. — Hilf, o Ewiger, denn es verschwindet der Fromme, die Treuen nehmen ab unter den Menschenkindern. Falschheit redet Einer zum Andern, mit Schmeichellippen, mit doppeltem Herzen reden sie. Es vertilge der Ewige alle Schmeichellippen, alle stolz redenden Zungen; die, welche sprechen: mit unserer Zunge siegen wir, wir haben unsere Lippen, wer ist uns Herr? — Ob der Beraubung der Armen ob dem Stöhnen der Dürftigen will

הוא, גמולך מהוול, וזהו הורו לה' כי טוב כי כנר זכה למילה
 ורחמי להכניסו למנוות עב"ל. למנצח על השמינית, ראה
 חכמת שלמה לעבת ק"ל, ובחורי בעבודת יזרחל 77 735.

עֲתָה אָקוּם יֹאמֵר יי אֲשִׁית בְּיָשַׁע יִפְיַח לִי:
 אֲמָרוֹת יי אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כְּסָף צָרוּף בְּעֵלְיָל
 לְאָרֶץ מְזֻקָק שִׁבְעָתַיִם: אֵתָה יי תִּשְׁמְרֵם
 תִּצְרְנֵנוּ מִן־הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם: סָבִיב רְשָׁעִים
 יִתְהַלְכוּן בְּרָם זֹלֹת לְבָנֵי אָדָם: קִדִּישׁ יְחוּם.

ח"כ יעמוד המוהל מו:דמן טפריכט דער מוהל פֿתוגענדע
 ויתפלל תפלה זו: תחנה זיינע פֿיר זיך:

רְבוֹן הָעוֹלָמִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂיִהְיֶה
 זֶה פ"ב פ"ה הַנְּמוּל עֲתָה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל חָשׁוּב
 וְרָצוּי וּמְקַבֵּל לְפָנֶיךָ כְּאֵלֵינוּ הַקְרִבְתִּיהוּ לְבָנֵי
 כֶּסֶא כְבוֹדְךָ. וְאֵתָה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים שְׁלַח
 לִי אֶת־מְלֹאֲכֶיךָ הַקְדוֹשִׁים לְשִׁמּוֹר אֶת־
 גִּשְׁמָתוֹ קְדוֹשָׁה וְטְהוֹרָה וְשְׂיִהְיֶה לְבוֹ פְתוּחַ
 כְּפֶתְחוֹ שֶׁל־אוֹלָם בְּתוֹרָתְךָ הַקְדוֹשָׁה לְלִמּוּד
 וּלְלִמּוֹד לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־מִצְוֹתֶיךָ.
 וְתִתֵּן־לִי אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים וְחַיִּים שֶׁל־
 יִרְאֵת חֵטָא וְחַיִּים שֶׁתִּמְלֵא כָּל־מִשְׁאֲלוֹת
 לְבוֹ לְטוֹבָה. אָמֵן:

ich mich nun erheben, spricht der Ewige, will Hilfe schaffen Dem, den man anschnaubt! Die Sprüche des Ewigen sind reine Aussprüche, geläutertes Silber, von Schlacken rein, siebenfach geklärt. Du, o Ewiger, behüte sie, bewahre sie vor solchem Geschlechte auf ewig! Ringsum schleichen die Freveler, Gemeinheit erhebt sich unter den Menschen.

Gebet für den Mohel

nach der Beschneidung.

Herr der Welten! Möge es Dein Wille sein, daß dieser N. N. der Deinem heiligen Namen zu Ehren so eben beschnitten wurde, so geachtet und wohlgefällig angenommen vor Dir sei, als hätte ich ihn vor dem Throne Deiner Herrlichkeit als Opfer dargebracht. Mögest Du in Deinem großen Erbarmen Deine heiligen Engel ihm senden, daß sie seine Seele heilig und rein erhalten und daß sein Herz geöffnet werde Deiner heiligen Lehre, um Deine Gebote zu lernen, zu lehren, zu bewahren, zu beobachten und auszuüben. Gewähre ihm eine lange Lebensdauer, ein Leben voller Sündenloschen, ein Leben, da Du alle Wünsche seines Herzens zum Guten ihm erfüllst. Amen.

והאז גם הוא יתפלל על דער פֿונטער דע: קינדע: טפריכט
כנו הכמול ויתחנן: פֿונגענדע תחנה לייזע פֿיר זיך:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי שְׁיֵהי זֶה בְּנֵי חָשׁוּב וְרָצוּי וּמְקַבֵּל
לְפָנֶיךָ כָּאֵלוֹ הַקְּרִבְתִּירוּ לְפָנַי כַּסֵּא
כְּבוֹדְךָ: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תֵּן לְבְנֵי
הַנְּמוּל חַיִּים שְׁלֵ-אֶךָ יָמִים וְשָׁנִים
חַיִּים שְׁלֵ-יִרְאֵת חֲטָא חַיִּים שְׁיִמְלְאוּ
כָל-מְשָׁלוֹת לְבוֹ לְטוֹבָה. וְאַזְכֶּה לְגִדְלוֹ
לְתוֹרָה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים וּלְרֵאוֹת
צְאֲצָאוּ בְּנִים וּבְנֵי בְּנִים עוֹשֵׂקִים בְּתוֹרָה
וּבַמְצוֹת: יִהְיוּ לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן לְבִי
לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וּגְאֻלֵּי. אָמֵן:

ואח"כ יושבים לסעודה ואוכלים וזותים ושמחים, והיא סעודת
מלוה, ורענו לה ומלתה אותו, אז יאכל כו.

G e b e t

für den Vater des Kindes, nach dessen Beschreibung.

Möge es Dein Wille sein, Ewiger, mein und meiner Väter Gott, daß dieses mein Kind so geachtet und wohlgefällig angenommen vor Dir sei, als hätte ich es vor dem Throne Deiner Herrlichkeit als Opfer dargebracht. Verleihe Du, in Deiner großen Barmherzigkeit, meinem eben beschnittenen Kinde eine lange Lebensdauer, ein Leben voller Sündenscheu, ein Leben des Reichthums und der Ehre, ein Leben, da alle Wünsche seines Herzens zum Guten erfüllt werden. Laß mich das Glück genießen, mein Kind zu erziehen in Deiner Lehre und zu guten Werken, und von ihm Kinder und Kindeskinde zu schauen, die sich der Lehre und der Gesetze befleißigen. O, laß wohlgefällig sein die Worte meines Mundes und die Gedanken meines Herzens Dir, mein Hort und mein Erlöser! Amen.

ברכת המזון על סעודת ברית מילה.

הנבהג כי המוהל מדרך אמת בהמ"ז על סעודת המילה.
ומזמרים כתחלה שיר המעלות בשוב ה'.

שיר המעלות. בשוב יי אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ
כַּחֲלָמִים: אִזּוּ יִמָּלֵא שְׂחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנְנוּ רִנָּה,
אִזּוּ יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהֵי:
הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים: שׁוֹבָה
יְיָ אֶת־שְׁבִיתָנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנִגְנָב: הַזֹּרְעִים
בְּדַמָּעָה, בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הַלֹּוֹךְ יִלְךְ וּבָכָה נִשְׂא
מִשְׁךְ־הַזֹּרֵעַ, בִּאֲ־יָבֵא בְרִנָּה נִשְׂא אֶל־מֹתָיו:

כני פולין נוהגים שיזמר המוהל קודם בהמ"ז את רשות זה ועל
כל חרוז וחרוז יענו המסובין כפסוק ראשון גודה לשמך:
חחוס צו טס העהצר זלמן.

גודה לְשִׁמְךָ בְּתוֹךְ אָמוּנִי. בְּרוּכִים אַתֶּם לְיְיָ:
בְּרִשׁוֹת אֵל אִיּוֹם וְנוֹרָא, מְשֻׁנָּב לְעֵתוֹת בְּצָרָה.
אֵל גְּאֹזֵר בְּגִבּוֹרָה, אֲדִיר בְּמָרוֹם יְיָ: גִידָה. בְּרִשׁוֹת
הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, טְהוֹרָה הִיא וְגַם פְּרוּשָׁה. צְנִיח־לָנוּ
מוֹרְשָׁה, מִשָּׁה עֶבֶד יְיָ: גִידָה. בְּרִשׁוֹת הַבְּהֻנִּים וְהַלּוּיִם,
אֵתָּן שָׂבַח לְרוֹכֵב שָׁמַיִם. אֲהוֹרְנוּ בְּכָל־אֵיִם, אֲבָרְכָה
אֶת־יְיָ: גִידָה. בְּרִשׁוֹת רַבִּי וּמֹדֵי, אֶקְרָא לֵאלֹהֵי
צוּרֵי. מֵאֵן יָבֵא עוֹרֵי. עוֹרֵי מַעַם יְיָ: גִידָה. בְּרִשׁוֹת

Tischgebet.

(Psalm 126.) Stufengesang. Wenn aus dem Elend der Ewige uns nach Zion führt, so sind wir wie vom Traum erwacht; voll Lachens ist dann unser Mund, Frohlocken voll die Zunge, und unter den Völkern heißt es: „Für sie hat Wunder der Ewige gethan!“ Ja, Wunder thut der Ewige für uns, daß sind wir herzensfroh! Ach, führ' uns aus dem Elend, Ewiger, wie Wasserström' in dürres Land! Die in Thränen säen, sammeln ein mit Freuden. Er gehet hin und weinet, der Säemann mit seiner Last; jauchzend kehret er zurück, trägt seine Garben heim.

Nach polnischem Ritus wird vor dem Tischgebet erst Folgendes vom Lautvorbetenden gesprochen:

נודה לשוב Nun danken Gottes Namen wir,
 All Ihr Getreuen dankt mit mir,
 Von Gott gesegnet alle Ihr!

Zu Ehren des ehrfurchtbaren Gottes, des Schutzes in der Zeit der Noth, des Allmächtigen umgürtet mit Kraft, des gewaltigen Gottes in der Höhe.

Zu Ehren der heiligen, reinen Lehre und ihrer Erläuterung, die uns als Erbtheil geboten Moscheh, der Diener des Ewigen.

Mit Erlaubniß der Priester und Leviten gebe ich Preis dem Himmelslenker, danke ihm in allen Landen und lobe ihn, den Herrn.

Mit Erlaubniß meines Lehrers und Meisters rufe ich zu meinem Gott und Hort, von wannen meine Hilfe kommt, meine Hilfe kommt vom Herrn.

כפי מנהג חזכנו נחך דייטטען מנהג ווירד נהמ"ז היער
מתחיל המנצח: זאגענען זינגען:

רבותי וויר וזונען בענטען!

והמקיזין עונים יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם:
והמנצח חומר ברשות... נברך (בעשרה עוסקים אלהיננו) שאכלנו
משלו:

והמקיזים עונים ברוך (בעשרה עוסקים אלהיננו) שאכלנו משלו
ובטובו חיינו:

וחזר המנצח ברוך (אלהיננו) שאכלנו משלו ובטובו
חיינו: ברוך הוא וברוך שמו:

הרבנים והבחורים, אקרא לאלהי העברים. לכו נא
הגברים, ועברו את-יי: נוה. ברשות מזרי ורבותי,
אפתח בשיר שפתי. ותאמרנה כל-עצמותי, ברוך
שם יי: נוה. זה אלי ואנוהו, בשיר נעים אסלסלהו.
שגיא כח לא מצאנהו, מי ימלל גבורות יי: נוה.
לישרים נאווה תהלה, שיר ושבח רגן סגלה. בכל-
יום אברכה ואהללה, בית הלוי ברכו את-יי: נוה.
מארבע בנפות הארץ, יקבץ גרתי עמו במרץ.
שמו יגדל וירץ, בשוכי אח-שבותיכם לעיניכם
אמר יי: נוה. געלה ונראה בבנינו, בהיות בית
המקדש על מכוננו. ונשמח בתקוננו, ישמח לב
מבקשי יי: נוה. נברכה באשר אמרת, לענו מקדם
כהודעת. ואבלת ושבעת, וברכת את-יי: נוה.

Nach deutschem Ritus beginnt der Lautvorbetende das Tischgebet wie folgt:

Meine Herren! wir wollen das Tischgebet verrichten!

Die Gesellschaft antwortet: Der Name des Ewigen sei gepriesen von nun an bis in Ewigkeit!

(Der Vorb.) Laßt uns preisen (unsern Gott), der uns speist!

(Die Gesel.) Gelobt sei (unser Gott), der uns speist und dessen Güte uns erhält!

(Der Vorb.) Gelobt sei (unser Gott), der uns speist und dessen Güte uns erhält!

Gelobt sei Er, und gelobt sein Name!

Mit Erlaubniß der Gelehrten und Jünger rufe ich zum Gott der Ehräer; kommet doch, ihr Männer und dienet dem Ewigen!

Mit Erlaubniß meiner Herren und Vorgesetzten öffne ich zum Lied meine Lippen und all meine Gebeine sprechen: Gelobt sei Gottes Name!

Dies ist mein Gott, ihn will ich rühmen, mit lieblichem Liebe ihn erheben; doch groß an Kraft ist er, unerreichbar; wer spricht die Machtthaten Gottes aus?

Doch den Redlichen geziemet Lob, Lied und Preis und Hochgesang, drum lob' und rühm' ich Dich jeden Tag. Haus Levi lobet Gott!

Aus den vier Enden der Erde sammle Er bald wieder die Verstoßenen seines Volkes, verherrlicht wird sein Name dann, wann er gewähret was er verheißet: „Vor eueren Augen führe ich euere Verbannten zurück!“

O daß wir hinaufkommen und zuschauen dem Wiederbau des Tempels auf seinem Grunde und uns erfreuen an seiner Vollführung; freuen wird sich dann das Herz aller Gottesverehrer.

Nun loben wir Dich, wie Du befohlen und durch den Demüthigen (Moschek) in der Vorzeit kund thun liehest: „Wenn du gegessen und dich gesättigt hast, so lobe Gott!“ —

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַזֶּה
אֶת־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחָסֶד וּבְרַחֲמִים
הוּא נָתַן לָחֶם לְכָל־בֶּשֶׂר, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:
וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תִּמְיֵד לֹא־חֲסֵר לָנוּ וְאֵל־
יְחַסֵּר לָנוּ מְזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד: בְּעֵבוֹר שְׁמוֹ
הַגָּדוֹל כִּי הוּא זֶן וּמִפְרָגִים לְכָל וּמִטֵּיב לְכָל
וּמִכִּין מְזוֹן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. בְּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הַזֶּה אֶת־הַכֹּל:

גוֹדֵה לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנַּחֲלַת לְאֲבוֹתֵינוּ
אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית
עַבְדִּים וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרָנוּ וְעַל
תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ
וְעַל חַיִּים הֵן וְחָסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ וְעַל אֲכִילַת
מְזוֹן שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרָגִים אוֹתָנוּ תִּמְיֵד בְּכָל־
יוֹם וּבְכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה:

ברך Gelobt seiest Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die ganze Welt in seiner Güte ernährt, in Milde, Huld und Barmherzigkeit gibt er Speise allem Geschöpfe, denn ewig währet seine Huld! In seiner großen Güte hat es uns nie gemangelt und wird es uns nie an Nahrung mangeln, in Ewigkeit, um seines großen Namens willen; denn er ernährt und verpflegt Alles, ist gütig gegen Alle, und bereitet Nahrung allen seinen Geschöpfen, die er hervorgebracht. Gelobt seiest Du, Ewiger, der Alles ernährt.

הגדנו Wir danken Dir, Ewiger, unser Gott, daß Du unseren Vätern ein anmuthiges, gutes und geräumiges Land zum Besitze gegeben; daß Du, Ewiger, unser Gott, uns aus Egypten geführt und uns aus dem Sklavenhause befreit; daß Du Deinen Bund an unserem Leibe besiegelt; daß Du uns Deine Thora gelehrt und uns Deine Gesetze bekannt gemacht; für Gesundheit, Gunst und Huld, womit Du uns begnadigest, und für die Speise, mit der Du uns beständig ernährst und verpflegst, an jedem Tag, zu jeder Zeit und Stunde.

בחנוכה ופורים ויוקיים על הנסים.

על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות
ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה

לפירים.

לחנוכה.

בימי מרתיהו בן יוחנן בהן גדול
חשמוני ובניו. כשעמדה מלכות יון
הרשעה על עמך ישראל להשכיחם
תורתך ולהעבירם מחקי רצונך:
ואתה ברחמך הרבים עמדת להם
בעת צרתם, רבבת את ריבם הנת
את דינם נקמת את נקמתם מסרת
גבורים ביד חלשים ורבים ביד
מעטים וטמאים ביד טהורים
ורשעים ביד צדיקים וזרים ביד
עושיקי תורתך, ולה עשית שם גדול
וקדוש בעולמך ולעמך ישראל
עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום
הזה: ואחר כן באו בניך לדביר
ביתך ופנו את היכלך וטהרו את
מקדשך והדליקו נרות בחצרות
קדשך וקבעו שמונת ימי חנכה אלו
להודות ולהלל לשמך הגדול:
העץ:

בימי מרתיהו בן יוחנן בהן גדול
חשמוני ובניו. כשעמדה מלכות יון
הרשעה על עמך ישראל להשכיחם
תורתך ולהעבירם מחקי רצונך:
ואתה ברחמך הרבים עמדת להם
בעת צרתם, רבבת את ריבם הנת
את דינם נקמת את נקמתם מסרת
גבורים ביד חלשים ורבים ביד
מעטים וטמאים ביד טהורים
ורשעים ביד צדיקים וזרים ביד
עושיקי תורתך, ולה עשית שם גדול
וקדוש בעולמך ולעמך ישראל
עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום
הזה: ואחר כן באו בניך לדביר
ביתך ופנו את היכלך וטהרו את
מקדשך והדליקו נרות בחצרות
קדשך וקבעו שמונת ימי חנכה אלו
להודות ולהלל לשמך הגדול:

An Chanuka und Purim wird hier eingeschaltet:

Wir für die Wunder (danken wir Dir) und für die Befreiung, für die Siege, Rettungen und Kämpfe, die Du ausgeführt hast für unsere Väter in jenen Tagen um diese Zeit:

An Chanuka.

In den Tagen des Mathitjahu, Sohn Jochanans, des Hohenpriesters, des Chaschmonai, und seiner Söhne, als Javans tyrannische Regierung gegen Dein Volk Israel aufstand, um es Deine Lehre vergessen und die Gesetze Deines Willens übertreten zu machen. Du aber in Deiner großen Barmherzigkeit standest ihnen bei in der Zeit ihrer Noth, kämpfdest ihren Kampf, strittest ihren Streit und rächtest ihre Rache; die Starken lieferdest Du in die Hand der Schwachen, die Ueberzahl in die Hand der Minderzahl, die Unreinen in die Hand der Reinen, die Frevler in die Hand der Gerechten und die Unheilstifter in die Hand der Anhänger Deines Gesetzes. Da hast Du Dir einen großen und heiligen Namen gemacht in Deiner Welt und Deinem Volke Israel große Rettung und Freiheit geschafft, die wir heute noch feiern. Hierauf gingen Deine Söhne in's Innere Deines Hauses, säuberten Deinen Palast, reinigten Dein Heiligthum, beleuchteten die Vorhöfe Deines Tempels, und haben diese acht Chanuka-Tage eingesetzt, Deinen großen Namen zu loben und zu preisen.

An Purim.

In den Tagen Mordechai's und Esthers, in der Hauptstadt Schuschjan. Als der Bösewicht Haman gegen sie aufstand, da trachtete er, alle Israeliten, von Jung bis Alt, Kinder nebst Frauen, an einem Tage, am dreizehnten des zwölften Monats — im Monat Abar nämlich — zu vertilgen, sie umzubringen, auszurotten und ihr Vermögen dem Raube preiszugeben. Du aber in Deiner großen Barmherzigkeit vereiteltest sein Vorhaben, zerstörtest seinen Plan und vergaltest ihm seinen Lohn mit dem Verluste seines Kopfes; er wurde, sammt seinen Söhnen, an den Galgen gehängt.

וְעַל הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ
וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ, יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־חַי
תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

למנהג בני אשכנז מוסופים כאן כחך דייטשען מנהג ווירד היער
זה הסומון: פֿאָרְגַעֲדֶענֶע חייגעטשטוֹטעט:

חמסם נראשיהמרוזים אפרים (בר יעקב) מעיר בונא.

אֱלֹהִים צוֹיֶרֶת לִידִידְךָ בְּחִירְךָ. אֶת־
בְּרִיתִי תִשְׁמֹר חֶק בְּשִׁאֲרְךָ. בְּרִית עוֹלָם:
אֶתָּה תִּכְרַת לְיוֹצְרְךָ. וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי
פִּאֲרְךָ. פִּאֲרְךָ, לוֹ בְּאֵלֵי מִמְּרָא בְּהַרְאֶךָ.
פְּקוּדֶךָ בְּיוֹם כְּפֹר בְּעֲשׂוֹתוֹ בְּמוֹרְאֶךָ.
בְּרִית עוֹלָם: פְּצֵת מִמַּחֵץ מִכְתָּךְ אֶרְפֶּאֶךָ.

אלהים צוירת לידידך, לאנרהם אנונו שנקרא ידיד
עש"ה מה לידידו נביתו (ירמ' י"א ע"ו) הנדרש על אנרהם
נמנחות נ"ג ע"ב. בחירך עש"ה נחמ' ע', ז'. בשארך, ננשרך.
תכרות ליוצרך, תכרות ברית מילה לשם יוצרך ולשם קדוש
ישראל. ליוצרך כן נקודו (ישעיה ע"ד א'). פִּאֲרְךָ עש"ה
ישעיה נ"ה, ה'. וס', ע'. ושם נקוד פִּאֲרְךָ בכנוי נוכחת נקנה,
אבל פה שחכנוי לזכר ינוקד פִּאֲרְךָ דוגמת בְּרִית (דברים ע"ו, ז').
והאומר גם פה פִּאֲרְךָ וחושב שהוא בעבור ההפסק עושה, כי

לוי Für dies Alles Ewiger, unser Gott, danken wir Dir und loben Dich; gepriesen sei Dein Name durch den Mund aller Lebenden stets bis in Ewigkeit.

Gott, Du befehlt Deinem erkorenen Liebling (Abraham): „Bewahre meinen Bund, das Zeichen an Deinem Fleische, als ewigen Bund!“

„Nimm die Beschneidung vor, Deinem Schöpfer zu Ehren, dem Heiligen Israels, der dich verherrlicht hat!“ Und Du erschienst ihm, Herr, in Deiner Herrlichkeit im Haine Mamre, als er dort am Veröhnungstage¹⁾ ehrfurchtsvoll Dein Gebot vollzog als ewigen Bund.

Du sprachst zu ihm: „Ich heile dich von deiner Verwundung, denn, ich, der Ewige, bin dein Arzt.

1) Nach Pirke Rabbi Eliezer Abschnitt 29 fand Abrahams Beschneidung am 10. Tischri statt.

נהפסק היה לנקד לנוכח זכר פִּאֲרֵה־כְמוֹ יִבְרָכָה (דברים כ"ד י"ג) או פִּאֲרֵה־כְמוֹ יִרְחֻסֶהָ (שם ל' ג'), חמסס חין להשתמש פה בנקוד ההפסק שלא יקולקל שווי החרוז היוצא על ד' מלרע. פארך לו וכו' כאן יסוב הפייטן להשם ית' ואמר אתה השם בכבודך נראית לו באלוני ממרא אז בעשותו את פקודך ביה"ב נמורא. ונקוד פִּאֲרֵה־ והוא שם דבר ופירושו כמו בשארך ר"ל בכבודך. פקודך ביום כפור בעשותו לפי פרקי ר"א פ' כ"ט נמול חנהם ביה"ב. פצת, דנרת. מענין פלו שפתי (תהלים ס"ו י"ד). ממחץ מבחך, כל"ל עש"ה ישעי' ל' כ"ו. והטעם פה על

כִּי אָנֹכִי יְיָ רֹפְאֶךָ . רֹפְאֶךָ . בְּחֶסֶדְךָ מֵאֲבֹרֶיךָ
 מוֹדִיעִים הַדָּמִים . רָשָׁם הִתְהַלַּךְ לְפָנַי וְהָיָה
 תָּמִים . בְּרִית עוֹלָם : רְאִיתִי נְקוּפָךָ בְּדָם
 עוֹלָה וּשְׁלָמִים . לְמַעַן יֵיטֵב לְךָ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים .
 יָמִים , מִבְּרִית בְּהִתְעַצֵּל אֲבֵי הַחֲכָמִים .
 יְעוֹדְתוּ אִזּוֹ אֲמָרָה חֲתַן דָּמִים . בְּרִית עוֹלָם :
 יְהִי זְכוֹר לְסִגְלָה מַעֲמִים . הַפְּלֵה חֶסְדְּךָ
 מוֹשִׁיעַ מִמַּתְקַמְּמִים . מִמַּתְקוֹמְמִים אֲאַסּוּךָ
 נִדְחֶיךָ וְאַצְבוֹר . מַעֲרַת אֲרָאךָ מִתְבוֹסְסֶת
 בְּדָמֶיךָ עָלֶיךָ בְּאַעְבֹּר . בְּרִית עוֹלָם :
 מִטַּת עֶלְךָ אֲשִׁבֹר . וְאָנֹכִי בְּדָם בְּרִיתְךָ

כאז המילה. כי אני, שמות ע"ו, כ"ו. רופאך בן נקודו חס
 לא נהפסק דוגמת שפאך (שמות כ"ג, ה') בראך (ישעי' ע"ג, א').
 בחסדך מאברך, בן כ"י וכ"ל וכן הגיה בנר הרצ בעל שאלות
 יע"בן חלק א' ס' ל"ד. ושירושו כאשר תסיר הערלה מאברך
 ותטיף דם ברית מילה בזאת תהיה שלם ותמים כמו שכתב
 עליך רופאך השם ית' התהלך לפני וכו' ויסודו נכדריס ל"א
 ע"ב חנהם חנינו לא נקרא שלם עד שזל שנ' התהלך לפני
 והיה תמים. מודיעים הדמים, תפש כל' משנה ב"ב דף ע"ז

Jetzt, da du die Borhaut von deinem Gliede entfernst, wie es das Blut bezeugt, jetzt wandelst du vor mir vollkommen, zum ewigen Bund: Ich nehme deine Blutung gleich dem Blut der Opfer an, und wohl ergehen soll es dir, du sollst lange leben.“ — Als der Weisen Vater (Moscheh) mit der Beschneidung Tage lang gezögert hatte, sprach seine Gattin: Du bist ein Bräutigam des Blutes des ewigen Bundes!*)

O Herr, gedenke Deines eigenthümlichen Volkes, erweise ihm wunderbar Deine Gnade, der Du von Widersachern rettest. — „Ich sammle Deine Verstoßenen, befreie sie von den Widersachern, denn an Dir vorüberziehend sehe ich dich bespritzt mit deinem Blute, dem Blute des ewigen Bundes.

Ich zerbreche die Stäbe eueres Joches, befreie, deines Bundesblutes wegen, die Gefangenen aus

*) II Moses 4, 26.

רק עס הדמים הוא ל' כסף ומעות והפייטן לקחו כל דם
 ממש. רשם, כהנ. נקופך, ל' פלע ותנורה ור"ל דם המילה,
 ואחו כל' גמר' חולין דף ד' ע"ב דם נקוף מרלה כדם עולה.
 למען ייטב, דברים כ"ב, ז'. אב החכמים, מזה רננו.
 יעודתו, אשתו, מל' אשר לא יעדה (שמות כ"א ח'). או אמרה,
 שמות ד' כ"ו. יהי זכר בן זכ"י והוא הנכון, והפירוש, יה זכור
 כל לישראל הסגלה מכל העמים את הכתוב בתהלים י"ז, ז'
 הפלה חסדיך וכו', והקנ"ה עונה לישראל, הן, אלוסף ממתקוממים
 את נדחיק. אראך מחבוססת, עז"ה יחזקאל ט"ז, ו'. מטת
 עלך עז"ה ויקרא כ"ו י"ג. בדם בריהך שלחתי, עז"ה זכריה

שִׁלַּחְתִּי אֶסְרִיךָ מְבוֹר־מְבוֹר אַב הַמּוֹן
 בְּצֵאתוֹ. מִכְּבוֹדְךָ נִעְזֹר וְכָרוֹת עִמּוֹ בְּרִיתוֹ.
 בְּרִית עוֹלָם: מְנוּחָה רוּחָה וְקִצִּיצַת בְּהֶרְתּוֹ.
 בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשׂוֹר עָרְלָתוֹ. עָרְלָתוֹ
 וְדִי וְלֹא סָפֵק הַיּוֹם אִו אֶת־מּוֹל. עָלֶיךָ רוּחִין
 שֶׁבַרְתָּ וְלֹא עַל מִכְשִׁירֵי סְכִינָא לְהַמּוֹל.
 בְּרִית עוֹלָם: עֲשֵׂה מִלָּה וּפְרִיעָה וּמְצִיצָה
 שׁוֹב מַל. וְאַנְשָׁה מָלָה וְלֹא גוֹי הַמָּל יִמּוֹל.

ע' י"א. מבור אב המון בצאתו, עשר שנים היה נחנש אברהם
 חנינו שלש נכותא ושבע נקרדו, כדאית' נב"ב דף ל"א ופדר"א
 פ' כ"ו. אב המון עש"ה כדאית' י"ז, ד'. ופה שאינו סמוך
 יש לנקד דמ"ו. מכבודך נעזר, ע"פ המדרש (מונח בילקוט
 חלק ב' רמז אלף ע"א) נטל אברהם את הסכין ואחז בערלתו
 ונח לחתוך, והיה מתירא לפי שהיה זקן, מה עשה הקב"ה
 שלח ידו ואחז עמו והיה אברהם חותך, שנ' וכרות עמו הכרית,
 וכרות לו חין כתיב כאן אלף וכרות עמו. מנוחה רוחה,
 מניח עתה הפיטון כמה דיני מילה ואמר כי המילה רוחה
 את השנת יום המנוחה. וקציצת בהרתו, מילה דוחה גם את
 הכרעת, אפילו יש שם כהרת יקון (שנת קל"ב, ב'). בְּהֶרְתּוֹ כמו
 שתאמר מן גְּחֻלָּת גְּחֻלָּתִי וּמִן אֲבֵרַת אֲבֵרַתִּי כֵן תִּאמַר מִן
 בְּהֶרַת בְּהֶרַתִּי. ערלתו ודאי דוחה את השנת ולא ספק דוחה
 את השנת (שנת קל"ה). ולא על מכשירי סכינא, נכל ס"י
 וכ"י הכוסחא וְעַל מִכְשִׁירֵי סְכִינָא, והוא כדעת ר' אלעזר

dem Kerker!“ — So stand Deine Herrlichkeit schon dem Urvater (Abraham) bei, daß er dem Kerker entkam*), und Du schloßest den Bund mit ihm als ewigen Bund. —

Weder Sabbath noch Ausfuß kann die Beschneidung verhindern, denn „am achten Tage soll das Fleisch der Vorhaut beschnitten werden (III. M. 12, 3.);“ Doch muß es sicher der Achte sein, ohne daß ein Zweifel darüber obwaltet, und auch dann darf der Sabbath nicht entweiht werden durch Herbeischaffung von Geräthschaften zur Vollziehung des ewigen Bundes.

Das Beschneiden, Zerreißen der Haut und Ausaugen des Blutes soll richtig geschehen; selbst eine Frau, jedoch kein Nichtisraelite, darf solches

*) Nach Pirke Rabbi Elieser Abschnitt 26 und Talmud Bab. batra 91 war Abraham in Chalbäa 10 Jahre lang eingeferkert.

שאף מכשירי סבין דוחין השנת (שנת קל"ח), אך בעבור שאין כן ההלכה שינו המדפיסים האחרונים ותקנו ולא על עשה מילה וכו', נמשנה שנת קל"ג עושין כל לרכי מילה בשנת מוהלין ופורעין ומולצין וכו' ואמרו עליו נגמר מחדי קתני כולהו, כל לרכי מילה לאתויי מאי, לאתויי הא דתנו רבנן המל כל זמן שהוא עוסק במילה חוזר בין על הליצין המעבדין את המילה בין על הליצין שאינן מעבדין וכו' ועל זה כיון הפייטן באמרו שוב מול. והוא ל' הכתוב יהושע ה', ב' אשר דרשו ממנו בינמות 77 ע"א שיט ליצין המעבדין את המילה. ואשה מלה, שהיא כמאן דמהילי דמיא (ע"ז 77 כ"ז). ולא גוי המול ימול, שם בע"ז 77 כ"ז מניין למילה בנכרי

יִמּוּל בַּיּוֹם וְלֹא בַלַּיְלָה אֲפִילוּ סָפַק יִשְׁנָה .
 יַחֲבֵב מִצּוּרָה אֶף כִּי בְעִירָם הִנֵּה הִנֵּה .
 בְּרִית עוֹלָם: יִשָּׁן וְעַר לְבוּשׁ וְעָרַם עֵת
 גִּזְכָּרָנָה . יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשִׁנָּנוּ רִנָּה .
 רָנָה כְּנִפְצָח בְּלִמְנִיַּח עַל הַשְּׂמִינִית תְּהַלְתֶּךָ .
 רָחַשׁ לְבִי דְבַר טוֹב שָׁשׂ אָנֹכִי עַל־אֲמַרְתֶּךָ .
 בְּרִית עוֹלָם: רַחֲמִים תִּעֲזָרֵר לְעֲדָתְךָ . לִי
 הַיְשׁוּעָה עַל־עַמֶּךָ בְּרַכְּתֶךָ . בְּרַכְּתֶךָ תִּתְּנָה
 לַחֲבִיבִים בָּנִים . בְּתַתֶּךָ לִי גִלַּת מַיִם יְשׁוּעָה
 מִמַּעַיְנִים . בְּרִית עוֹלָם: בְּשִׂמְחָה שִׁלְמָה

זהו פסוקה ר' יוחנן אמר המול ימול. ובב"ר פ' מ"ו ר' יוחנן
 אמר המול ימול מבחן למוהל שיהא מהול. ונדרש תבת הפיל ימול
 בנקוד הפיל שהוא צינני כמו על כל פיל בערלה (ירמיה ט' כ"ד).
 אפילו ספק ישנה, ר"ל אפילו מולד בין השמשות שהוא כמול
 לתשיעי או לעשירי משום ספק אפילו הכי לעולם ימול ביום ולא
 בלילה. ישנה כ"ל והוא ל' יש כמו ישנה לשחיטה (חולין כ"ט, ב')
 וכן כבר הגיה הרב בעל שאלות יעב"ץ חלק א' ס' ל"ד.
 יחבב מצורה, המלכה הזאת תהי חביבה עלינו, כי אף אם
 עירומים אנו וחינו אס מלכה נידנו ע"מ מלות מילה היא
 תמיד מלויה בנארנו. וזה טעם הנה הנהי ר"ל הנה המלכה
 היא כאן. וטעם הנהי כמו ודור רביעי ישובו הנה (בראשית ט"ו ע"ז).
 עת נזכרנה, בכל עת שזכור את מלות המילה. ומלא שחוק,

verrichten. Nur bei Tag, nicht in der Nacht oder Dämmerung finde die Beschneidung statt. Hochgeliebt muß dies Gebot uns sein, da es uns immerdar, und seien wir auch nackt, begleitet als ewiger Bund.

Ob schlafend oder wachend, gekleidet oder entkleidet, so oft wir des gedenken, füllt Freude unsern Mund und unsere Zunge Jubel und mit Gesang und Psalmen verkünden wir Dein Lob ob des Achttagsgebotes. Aufwallt mein Herz in schöner Rede, froh Deines Wortes des ewigen Bundes.

Laß Dein Erbarmen rege werden über Deine Gemeinde, Ewiger, bei Dem die Hilfe ist! Gib Deinem Volke Deinen Segen, gib ihn den geliebten Kindern reichlich fließend, wie Wasserquellen, als ewigen Bund.

O daß Deiner Getreuen Freude an dieser Feier

תהלים קכ"ו, ב'. כנפצח, מל' פלחי רנה (ישעיה נ"ד, ח')
 וכב"י אחד רנה ופיקה. בלמנצח על השמיניה, הוא מזמור
 י"ב הנדרש על המילה במנחות דף מ"ג, ע"ב בשעה שנכנס דוד
 לבית המרחץ וראה עלמו עומד ערום אמר אזוי לי שעומד
 ערום בלי מלוה, וכיון שכזכר למילה שנכזרו כתישבה דעתו,
 לאחר שיגא אמר עליה שירה למנצח על השמינית מזמור לדוד
 על המילה שניתנה בשמיני עב"ל. רחש לבי, תהלים מ"ה, ב'.
 שש אנכי גם קי"ט, קס"ב. וגם הוא נדרש על מלות מילה
 בשנת דף ק"ל. וראה גם פירוש רש"י על הפסוק. לעדהך,
 כב"י לסגלהך עדהך. לה' הישועה, תהלים ג', ט'. תנה
 לחביבים, כב"י תנה נצח לחביבים. לחביבים בנים ע"פ
 אבות פ' ג' חזינים ישראל שנקראו בנים למקום. גלוה מים
 יהושע ט"ו, י"ט. ישועה ממעינים, עז"ה ישעיה י"ב, ג'.

יִשְׁמְחוּ יוֹנִיקָה בְּחַתּוּנִים • דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים •
 וְרַעֲנָנִים כְּשֶׁתְּלִי וַיְתִים וְלֵאֲרָצִים יִקּוּ • וְאוֹיְבֵיהֶּ
 חָרַב יַחֲרְבוּ • בְּרִית עוֹלָם: וְעַד לְבִנְיָהּ וַיַּעֲדוּ
 בְּאֵיִם וַיַּחֲוּ • כָּל־הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ מֵאַפְסֵם
 וְתָהוּ נִחַשְׁבוּ • נִחַשְׁבוּ כִּבְהֵמָה נִטְמָוּ בְּעֵינֵיכֶם •
 גְּתוּנִים תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם • בְּרִית עוֹלָם:
 נְטוּלֵי פֶקֶס עֲבוּר אֶתֶם וּבְנֵיכֶם • וְלִקְחֹתִי
 אֶתְכֶם מִן־הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם • אֶתְכֶם
 לְבִבְכֶם אֶמּוֹל מֵעַרְלֹתְכֶם • וְאֶת־רוּחִי אֶתֶן
 בְּקִרְבְּכֶם • בְּרִית עוֹלָם: אֲכֹל וְשָׂבֹעַ
 וְהִלַּלְתֶּם עַל אֲרָצְכֶם • אֲשֶׁר נָתַן יְיָ לָכֶם •

יוניק, ישראל שנמשלו ליונה, שיר צ', י"ד. תהלים ס"ח, י"ד.
 בחתונות, להתחנך ולהדבק בק. דשנים, תהלים ל"ב, ע"ו.
 כשהילי, שם ק"ח, ג', יקוו, יקבלו. ל' יקוו המים (בראשית ח').
 חרב יחרבו. ישעיה ס', י"ב. ג' לבניק, קנץ חת בניק, ולווי
 של פיטל הוא מענין ונועדו אליך (כמדבר י' ד'). ויחוו, ויגידו
 ל' יחזה דעת (תהלים י"ט ג'). כל הגוים, ישעיה מ' י"ז.
 נחשבו כבהמה, כן הוא מענה השם ית', כל הגוים אז נחשבו
 כבהמה וכו'. נטשו, נצטרו מדעת, מל' חיוב י"ח, ג' מדוע

vollkommen sei; o daß sie gesund und frisch wie Delbaumsprossen wieder in ihr Land gebracht, ihre Feinde aber verstört werden, ob des ewigen Bundes.

o sammle Deine Kinder wieder, daß in den fernsten Landen man bezeuge, wie alle Völker wie Nichts sind gegen Dich, dem Nichts und Tand gleich geachtet. — „Ja dem Viehe gleich werden sie geachtet sein, verstandlos in eueren Augen, unterworfen euch, den Bewahrern des ewigen Bundes.“

„Beschnittene der Borhaut, ihr und euerer Kinder, ich werde euch herausnehmen von den Völkern und euch sammeln, ich werde die Borhaut eueres Herzens beschneiden und meinen Geist in eurerer Mitte ruhen lassen als ewigen Bund. Ihr werdet dann essen und satt werden und den Ewigen preisen des Landes wegen, das er euch gegeben!“ —

נחשננו כנהמה נטמינו צעיניכם וצרו סדורים נדפס גם פה
 נטמינו ונס"ח נדפס נדמינו וטעות ול"ל נְטָמִי צֵל' נסתרים.
 פס מל' המזנה מעשרות פ' ח' הקזוזים והדלועים מטיפקסו,
 ואם אינו מפקס, ונב"מ דף פ"ח ע"ב משניעל פיקס שלהן, והוא
 פרח לומח צראז הלמחים כעין שיער או קוז דק וכשיגדל
 הלמח נושר, ונשאלת פה המלה לשם כנוי על הערלה אשר
 גם היא יותרת היא ויש לתרגמו „חייחוחי“: ופירוש החרוז
 בעבור כי אחס וצניכם נצולי ערלה אחס לכן ולקחתי אחכם וכו'
 והוא פסוק ניחזקאל ל"ו, כ"ד. לבבכם אמול עז"ה דנריס ל', ו'
 ואת רוחי, יחזקאל ל"ו, כ"ז. אכול יואל ב', כ"ו.

כַּפְתּוֹב, וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְיָ
אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ.
כָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הַמָּוֶזֶן:

רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל־יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךָ וְעַל־
יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל־
מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל־הַבַּיִת הַגָּדוֹל
וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ אֲבִינוּ,
רַעְנוּ זִוְגְנוּ פִּרְנְסְנוּ וְכַלְכַּלְנוּ וְהִרְוִיחְנוּ וְהִרְוַח־
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה מְכַל־צְרוּתֵינוּ: וְנֹא אֵל־
הַתְּצַרִיכְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא לִיְדֵי מִתְנַת כְּשֶׁר
וְדָם וְלֹא לִיְדֵי הַלּוֹאֲתָם, כִּי אִם לְיָדְךָ הַמְּלֵאָה
הַפְּתוּחָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַרְחֵבְתָּ, שֶׁלֹּא גִבוּשׁ וְלֹא
נִפְלִים לְעוֹלָם וָעֶד:

נסנס חומרים רצה.

רצה והחליצנו יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמַצּוֹתֶיךָ וּבְמַצּוֹת יוֹם
הַשְּׁבִיעִי הַשֶּׁבֶת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל
וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשֶׁבֶת־בוֹ וְלָנוּחַ בוֹ בְּאַהֲבָה בְּמַצּוֹת

Wie geschrieben steht (V. M. 8, 10): „Wenn du gegessen und dich gesättigt haben wirst, so sollst du dem Ewigen, deinem Gotte, danken für das vor=treffliche Land, das er dir gegeben.“ Gelobt seiest Du, Ewiger, für das Land und für die Nahrung.

רחם Erbarme Dich, o Ewiger, unser Gott, über Dein Volk Israel, über Deine Stadt Jerusalem, über Zion, Deiner Herrlichkeit Wohnung, über das Reich Davids, Deines Gesalbten, und über das große und heilige Haus, das Deinen Namen geführt. Unser Gott und Vater, weide und ernähre uns, verpflege und versorge uns, gib uns reich=liches Auskommen, und befreie uns, o Ewiger, unser Gott, bald von allen unseren Bedrängnissen. Laß uns, o Ewiger, unser Gott, nie der Gaben und Darleihen von Menschenhand bedürftig werden, sondern nur Deiner vollen, offenen, heiligen und milden Hand, auf daß wir nicht beschämt und nicht zu Schanden werden in Ewigkeit.

Am Sabbath wird hier Folgendes eingeschaltet:

רחם Sei gewogen und stärke uns, o Ewiger, unser Gott, durch Deine Gebote und durch das Gebot des siebenten Tages, dieses großen und heiligen Sabbath's. Denn dieser Tag ist groß und heilig vor Dir; er soll in Ruhe zuge=bracht und in Liebe gefeiert werden, nach dem Gebote

רְצוֹנָה: בְּרְצוֹנָה הִנֵּיחַ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ שְׁלֵא תְהִי צָרָה
וְיָגוֹן וְאִנְחָה בְּיוֹם מְנוּחַתֵּנוּ. וְהִרְאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת
צִיּוֹן עִירָה וּבְכַנּוּן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָׁה, כִּי אַתָּה הוּא
בָּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבָעַל הַנְּחֻמוֹת:

בר"ח וימים טובים אומרים יעלה ויבא.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיָגִיעַ וְיִרְאֶה
וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְיִזְכְּנוּ וְיִפְקְדוּנוּ וְיִזְכְּרוּ
אֲבוֹתֵינוּ. וְיִזְכְּרוּ מִשִּׁיחַ בְּיָהוּד עֲבָדָה. וְיִזְכְּרוּ יְרוּשָׁלַיִם
עִיר קְדֻשָׁה. וְיִזְכְּרוּ כָּל-עַמֵּי בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לְפִלִיטָה
וּלְטוֹבָה וּלְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם
לְרֵאשׁ חוֹדֶשׁ רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְסוּכוֹת חַג הַסּוּכוֹת
לְשׁ"ע וּלְשׁ"ס הַשְּׁמִינִי חַג הַעֲצֻרָת לְפֶסַח חַג הַפִּסְחֹת לְשִׁבּוּעוֹת חַג הַשְּׁבִעוֹת
הַזֶּה. וְזָכְרָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקֻדָנוּ בּוֹ לְכַרְכָּה,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים. וּבְדַבָּר יְשׁוּעָה וּרַחֲמִים חוּס
וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֵיךָ עֵינֵינוּ. כִּי
אֵל (מֶלֶךְ) חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יי בְּנֵה בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן:
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, (הָאֵל)
אֲבִינוּ מִלְכֵנוּ אֲדִירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ גֹאֲלֵנוּ יוֹצְרֵנוּ
קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל

Deines Willens. So gewähre uns Ruhe nach Deinem Willen, o Ewiger, unser Gott, daß sich kein Leidwesen, keine Trauer und kein Betrübniß an unserem Ruhetage ereigne. O, laß uns sehen das getröstete Zion und den Aufbau Jerusalems, die Stadt Deiner Heiligkeit; denn Du bist Herr des Heils, Herr des Trostes.

An Neumonds- und Festtagen wird hier eingeschaltet:

אלהינו Unser Gott und Gott unserer Väter, möge aufsteigen, vor Dich kommen und zu Dir gelangen, gefällig und angenehm aufgenommen werden unser Andenken und unser Gedächtniß — das Andenken unserer Väter, das Andenken des Messias, des Sohnes Davids, Deines Knechtes, das Andenken Jerusalems, Deiner heiligen Stadt, und das Andenken Deines ganzen Volkes, des Hauses Israel — zur Rettung und zum Heile, zur Huld, zur Gnade und zum Erbarmen, zum Leben und zum Frieden an diesem Tage des

am Rosch ha-Chodesch:	am Rosch ha-Schana:	am Suckoth:
Neumondes.	Andenkens.	Suckoth-Festes.
am Schemini-Azereth:	am Weßach:	am Schabuoth:
Schemini-Azereth.	Mazzoß-Festes.	Schabuoth.

Gedenke unser, Ewiger, unser Gott, zum Guten, erinnere Dich unser zum Segen und hilf uns zur Glückseligkeit! Begünstige und begnadige uns durch Verheißung von Heil und Erbarmen, erbarme Dich unser und hilf uns! — Auf Dich allein sind unsere Augen gerichtet, denn Du bist ein gnädiger und erbarmungsvoller Gott!

וְבָנָה O, erbaue doch bald die heilige Stadt Jerusalem in unseren Tagen. Gelobt seiest Du, Ewiger, dessen Barmherzigkeit Jerusalem wieder erbauet. Amen!

יְיָ Gelobt seiest Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, Allmächtiger, unser Vater, unser König, unser Fürst, unser Schöpfer, unser Erlöser, unser Bildner, unser Heiliger, der Heilige Jakobs, unser Hirt, der Hirt Israels, der gütige und

הַמֶּלֶךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל שְׂבִכַל-יּוֹם וַיּוֹם
הוּא הַטֵּיב הוּא מְטִיב הוּא יְטִיב לָנוּ: הוּא
גְּמָלָנוּ הוּא גּוֹמְלָנוּ הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד לְחַן
וְלַחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים וְלִרְוַח הַצְּלָה וְהַצְּלַחַת הַבְּרָכָה
וַיִּשׁוּעָה נְחֻמָּה פִּרְנָסָה וְכֹל כְּלֵי הַיְּרֻחַמִּים וְחַיִּים
וְשָׁלוֹם וְכָל-טוֹב, וּמְכַל-טוֹב אֶל-יַחְסְרָנוּ:

הַרְחֵמֵן. הוּא יְמַלֹּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעַד:
הַרְחֵמֵן. הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
הַרְחֵמֵן. הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר וָדוֹר וַיִּתְפָּאֵר
בְּנוֹ לְנֶצַח נְצַחִים וַיִּתְהַדָּר בְּנוֹ לְעַד וְלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים: הַרְחֵמֵן. הוּא יִפְרִנְסֵנוּ בְּכָבוֹד:
הַרְחֵמֵן. הוּא יִשְׁבֹּר עָלֵנוּ מֵעַל צוֹאֲרָנוּ
וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמֵיִת לְאַרְצָנוּ: הַרְחֵמֵן. הוּא
יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרֻבָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן
זֶה שְׂאֵבֵלָנוּ עָלָיו: הַרְחֵמֵן. הוּא יִשְׁלַח לָנוּ
אֶת-אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וַיְבַשְׂרֵנוּ
בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יִשׁוּעוֹת וְנְחֻמוֹת:

wohlthätige König, der uns tagtäglich wohlgethan, wohlthut und wohlthun wird. Er ist's, der uns angebeißen ließ, angebeißen läßt und immerfort wird angebeißen lassen seine Huld, Gnade, Barmherzigkeit und Ersprießlichkeit. — Ja, an Freiheit und Glück, an Segen und Heil, an Gemügsamkeit, Nahrung und Kost, an Gesundheit und Friedlichkeit und an allem Guten, und an allen Arten von Gütern wird er uns nichts mangeln lassen!

Der Allbarmherzige, er wird über uns regieren ewiglich! Der Allbarmherzige, er sei gepriesen im Himmel und auf Erden! Der Allbarmherzige, er sei gelobt von Geschlecht zu Geschlecht, er werde durch uns verherrlicht immerfort und von uns hochgepriesen immerdar und in alle Ewigkeiten! Der Allbarmherzige, er wolle uns ehrenvoll ernähren! Der Allbarmherzige, er wolle das unsern Nacken drückende Joch zerbrechen und uns aufrecht führen nach unserem Lande! Der Allbarmherzige, er wolle reichen Segen spenden in dieses Haus und auf diesen Tisch, an dem wir gespeist haben! Der Allbarmherzige, er wolle uns senden den Propheten Elia, gesegneten Andenkens, daß er uns gute Botschaften, Heil und Trost verkünde!

למנהג אשכנז מופיכים כאן נמך דייטשען מנהג ווירד
אלו החרוזים: פֿהָגְגֶנְדֶע: חייגֶטֶטֶטֶטֶט:

חמוס נראשי הנתיים אפרים בר יעקב.

(* הַרְחַמֵּן. הוּא אֲשֶׁר חָנַן אֶת־הַיֶּלֶד
הַזֶּה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ. הוּא יִגַּן עָלָיו
מִמְרוֹמוֹ. וּבְשָׁלוֹם יָבֵא עַל־מְקוֹמוֹ. וַיְהִי
אֱלֹהֵיו עִמּוֹ. וּבְאִפְרַיִם וּבְכַמְנֵשֶׁה לְשׁוֹמוֹ.
וַיִּקְרָא בְיִשְׂרָאֵל שְׁמוֹ: הַרְחַמֵּן. הוּא פֶקוּד
יִפְקְדֵהוּ בְרַחֲמִים. לְהַכִּינוֹ בְּדַת חַבּוּמִים.
וַיְבַלֶּה בְּטוֹב יָמִים. וּשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים.
יַעֲבְדֵהוּ עַמִּים. וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ לְאִמִּים:
הַרְחַמֵּן. הוּא רַבּוֹת שָׁנִים יַחִיהוּ. צָדֵק
לְרַגְלָיו יִקְרָאֵהוּ. וּנְחַמַת צִיּוֹן יִרְאֶהוּ. וְאֶת־

(* חס הם צנים חמומים (לויזוינגט) שנתולו אז יהפך כאן חס
כל הסצות הנמשכות על הסמול הלשון יחיד ללשון רבים ויאמר:
הַרְחַמֵּן הוּא אֲשֶׁר חָנַן אֶת הַיֶּלְדִים הָאֵלֶּה לְאִבְיָהֶם
וּלְאִמָּם הוּא יִגַּן עֲלֵיהֶם מִמְרוֹמוֹ וכו'.

הרחמן הוא אשר חנן וכו', החרוזים האלה חמוס נהם
שם המחר אפרים בר יעקב, הוא אשר מעיר כונת שחר

Der Allbarmherzige, der diesen Knaben seinen Eltern geschenkt, lasse seinen himmlischen Schutz ihm angedeihen, verleihe ihm Frieden, sei um ihn und mache ihn wie Ephraim und Menaschē, daß sein Name berühmt werde in Israel. Der Allbarmherzige bedenke ihn liebevoll, daß er die weise machende Lehre begreife, daß er seine Tage in Glück und seine Jahre in Wohlsein vollbringe und Völker ihn verehren. Der Allbarmherzige lasse ihn lange leben, lasse ihm Heil begegnen bei jedem Schritt, lasse Zion's Trost ihn schauen; Er segne

גם את פינת חללים לויית לדידך. אך יש לדעת כי כבי
 נמלא עוד ה' חרוזים של הרחמן לפני הנוסחאות של סדורינו
 אשר גם בהם חתום נראים אפרים, והמדפיסים שעזבו ולא
 הביאו כי הם ה' חרוזים האחרונים נראה שעזבו כן כדי שלא להאריך
 יותר מדאי בנהמ"ו. ואני חשים לנעזבים שארית ופלטה ואסדרם
 בהקדמת הספר. ובשלום יבוא עש"ה שנות י"ח, כ"ג. ויהי אלהיו
 עמו, עזרא ח', ג'. ובאפרים ובמגשה לשומו, עש"ה בראשית
 מ"ח, כ'. וינהג ישן כושן הוא לדרך את התינוק הנימול בנרבת
 אפרים ומגשה כיולא מתרגום ירושלמי לפסוק זה. ויקרא עש"ה
 רות ד', י"ד. בדת חכומים, בתורת ה' המחימת פתי. ויבלה
 בטוב, עש"ה חיוב כ"ח, י"ג. יעבדוהו, עש"ה בראשית כ"ז, כ"ע. צדק
 לרגליו, עש"ה ישעיה מ"א, כ'. ואח עמו עש"ה תהלים כ"ט י"א.

עֲמוּ לְשָׁלוֹם יְבָרְכֵהוּ. ויעוֹרֵר חֶסֶדְךָ לְרַחֲמָהוּ.
 כִּי חֶפֶץ חֶסֶד הוּא: הֶרְחַמְךָ. הוּא יְבָרְךָ
 אֶת־הַחֶתָּן הַזֶּה וּבְעַל בְּרִיתוֹ. יִשְׂמַח אָבִיו
 וְתִגַּל יוֹלְדָתוֹ. וַיִּתְבָּרְכוּ הַמַּסְבִּים בְּסְעוּדָתוֹ.
 וְכֵן יִזְכוּ שְׂשֻׁמָּחוּ בְּחַתְנָתוֹ. בְּנֵי בָנִים
 לְהִרְאוֹתוֹ. וַיֵּשׂ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתוֹ: הֶרְחַמְךָ.
 הוּא מְהֵרָה יִזְכּוֹר זֹאת מִצְּוֹתָיו. כִּי יִפְדֶּה
 אֵימָתוֹ. רַחֲמִים יַעֲזִיר לַעֲדָתוֹ. קָהְלֵיו יִקְבֹּץ
 בְּחַמְלָתוֹ. בְּהִרְאוֹתוֹ אֶת־עֶשֶׂר כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ.
 וְאֶת־יָקָר תַּפְאֲרַת גְּדֻלָּתוֹ:

הֶרְחַמְךָ. הוּא יְבָרְךָ אֶת־הַחֶתָּן הַזֶּה וּבְעַל
 בְּרִיתוֹ וְאֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְאֶת־רְבוֹתָיו וְאֶת־
 אַחֲיוֹ הַיּוֹשְׁבִים פֹּה. כָּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבֹתָיו
 אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מִכַּל כָּל, בֶּן יְבָרְךָ
 אוֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכָּה שְׁלֵמָה. וְנֹאמַר אָמֵן:
 בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעַלְיָנוּ זְכוֹת שְׁתֵּהִי

וטעם ואת כלן כמו עם. ועוד שינה וכח? שלום וע"פ נרכות ס"ד
 הנפטר מחברו וכו' וכמו שאומרים ג"כ מטעם זה שתשכינני לשלום

ihn sammt seinem Volke mit Frieden, halte seine Guld und Liebe rege über ihn, Er der an Liebe Wohlgefallen hat. Der Allbarmherzige segne diesen Bräutigam und dessen Gevatter. Möge sein Vater sich freuen und seine Mutter jubeln, mögen alle bei seiner Beschneidungsfeier anwesenden Gäste gesegnet werden; möchten sie auch seine Hochzeitsfreude so erleben, seine Kindeskinde und seine glückliche Zukunft schauen. Der Allbarmherzige möge baldigst dieser Gebotausübung (der Beschneidung) gedenken, daß um ihretwillen Er sein Volk erlöse, sein Erbarmen walten lasse über seine Gemeinde, lieberoll sie sammle und die Fülle seiner Majestät, die Pracht seiner glänzenden Hoheit sie schauen lasse. — — Der Allbarmherzige segne diesen Bräutigam, dessen Gevatter, dessen Vater und dessen Mutter, sowie unsere Lehrer und sämtliche hier anwesende Genossen. Wie unsere Väter Abraham Siczak und Jakob in Allem, mit Allem und allenthalben gesegnet wurden, so segne Er auch uns Alle mit einem vollkommenen Segen! Darauf laffet uns sprechen: Amen!

בָּמָרוֹם ו, möge man im Himmel ihnen

ותעמידני לשלום חף כי יסודו נמהלי ד' ע'. כי חפץ, מיכה ז', י"ח.
החתן, כנוי לנמול, עש"ה שמות ד' כ"ו. ובעל בריחו הסנדק. ישמח
ל' משלי כ"ג כ"ה. ויש תקוה ל' ירמיה ל"א י"ז. בה, נשכרה.
אימתו ישראל עש"ה שיר ו', י'. בהראותו, חסתר ח', ד'.

לְמִשְׁמַרְתִּי שְׁלוֹם. וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ
 וְצָדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ. וְנִמְצָא־חַן וְשִׂכָר
 טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם: *

לשבת: הֶרְחַמְנוּ, הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁכָלוֹ שֶׁבַח
 וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

לראש חודש: הֶרְחַמְנוּ, הוּא יַחְדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ
 הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

ליום טוב: הֶרְחַמְנוּ, הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁכָלוֹ טוֹב:
 לראש השנה: הֶרְחַמְנוּ, הוּא יַחְדֵּשׁ עָלֵנוּ אֶת־הַשָּׁנָה

הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

לח"מ סכות: הֶרְחַמְנוּ, הוּא יְקַיֵּם לָנוּ אֶת־סִבְתֵּי דְיוֹד הַנִּפְלֵת:

(* למנהג פולין מוסיפים: כַּמֶּךָ פְּתוּחֵי־עֵינַי מִנְהַג וְיִרְדַּ הַיַּעַר דְּחַן:
 כַּאֲזַן אֱלֹהֵי הַחַרוּזִים. פְּתוּחֵי־עֵינַי חַיִּיגְעֵשׁחֹטְעֵט.

חַתוּם צְרַחְשֵׁי הַצַּחֲסִים אֲבָרָהִם הַכְהֵן.

הֶרְחַמְנוּ, הוּא יְבָרֵךְ אֲבֵי הַיְיָר וְאִמּוֹ. וַיִּזְכְּנוּ לְגִדְלוֹ
 וְלַחֲנֻכּוֹ וְלַחֲקָמוֹ. מִיּוֹם הַשְּׁמַיִנִי וְהַלְאָה יִרְצָה
 רָמוֹ. וַיְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ:

הֶרְחַמְנוּ, הוּא יְבָרֵךְ בְּעַל בְּרִית הַמִּילָה. אֲשֶׁר שָׁשׂ
 לַעֲשׂוֹת צָדֵק בְּגִילָה. וַיִּשְׁלַם פְּעָלוֹ וּמִשְׁבָּרְתּוֹ
 כְּפִגְלוֹ. וַיִּתְּנֵהוּ מַעֲלָה מַעֲלָה:

בַּחֲרוּזֵי הַרְחֵמֵן הִלְלוּ חַתוּם אֲבָרָהִם הַכְהֵן, וְנִרְאָה זֶהוּ
 הוּא אֲבָרָהִם בַּר יִצְחָק הַכְהֵן שְׁחִינָר גַּם הַיּוֹלֵד לַצַּרִּית מִיֵּלֶה

und uns Verdienst zu erkennen, zur Gewährung des Friedens, damit wir Segen von Gott und gerechten Lohn von dem Herrn unseres Heils empfangen und Gunst und Wohlwollen finden in den Augen Gottes und der Menschen!

Am Sabbath: Der Allbarmherzige, er wolle uns jenen vollkommenen Sabbath und beseligenden Tag im ewigen Leben zutheilen!

Am Rosch ha-Schodesch: Der Allbarmherzige, er wolle uns diesen Monat zum Glück und zum Segen erneuern!

Am Festtage: Der Allbarmherzige, er wolle uns jenen vollkommen guten Tag zutheilen!

Am Rosch ha-Schanah: Der Allbarmherzige, er wolle uns dieses Jahr zum Glück und zum Segen erneuern!

Am Scholha-Moed Suckoth: Der Allbarmherzige, er wolle uns Davids verfallene Hütte wieder aufrichten!

Der Allbarmherzige segne dieses Knaben Vater und Mutter. Mögen sie das Glück genießen, ihn zu erziehen, zum Guten anzuhalten und zu belehren. Sein am achten Tage verlorenes Blut sei wohlgefällig aufgenommen; Gott sei mit ihm! Der Allbarmherzige segne den Gevatter, der mit freudiger Bereitwilligkeit das Liebeswerk geübt; Er vergelte ihm seine That mit doppeltem Lohne und laß ihn

כמנהג פולין. ולהגבול למצוות. ולחכמו בתורה. מיום השמיני, מל' ויקרא כ"ב, כ"ז. ויהי ה', ל' עורח א', ג'. ודנרי הימים נ' ל"ו, כ"ג. מעלה מעלה, ל' דנריס כ"ח, מ"ג.

הַרְחֵמוּן. הוּא יוֹכְנוּ לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ.
 וְלַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא נִצְלִיחַ. מִגְדוֹל יְשׁוּעוֹת
 מִלְכוּ יְרוּיחַ. וְעֲשֵׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ נְשִׁיחַ.

הַרְחֵמוּן. הוּא יְבַרֵךְ רַךְ הַנְּמוֹל לְשִׁמְנָה. וַיְהִי יָדָיו
 וְלָבוּ לְאֵל אֱמוּנָה. וַיִּזְכֶּה לְרֵאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.
 שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:

הַרְחֵמוּן. הוּא יְבַרֵךְ הַמֶּל בְּשׂוֹר הָעֲרָלָה. וּפְרַע וּמִצִּץ
 דְּמֵי הַמִּילָה. אִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּכֵב עֲבוֹדָתוֹ
 פְּסוּלָה. אִם שְׁלֹשׁ-אַלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ:

הַרְחֵמוּן. הוּא יִשְׁלַח לָנוּ מְשִׁיחוֹ הוֹלֵךְ הַתָּמִים. בְּזִכּוֹת
 חַתְּנֵי מוֹלֵת דְּמִים. לְבִשׂוֹר בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת
 וְנַחוּמִים. לְעַם אֶחָד מְפֹרָד וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים:
 הַרְחֵמוּן. הוּא יִשְׁלַח לָנוּ כְּהֵן צַדִּיק אֲשֶׁר לָקַח לְעִילוֹם.
 עַד הוֹכֵן כְּסָאוֹ בְּשִׁמְשׁ וַיְהִי לֹא. וַיִּגְלֹט פְּנָיו
 בְּאֲדָרְתוֹ וַיִּגְלֹם. בְּרִיתֵי הַיְתָדָה אֶתוֹ הַחַיִּים
 וְהַשְּׁלוֹם: הַרְחֵמוּן הוּא יוֹכְנוּ לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ וְכוּ'.

רַךְ, הַתִּיכּוֹק. לֹאֵל אֱמוּנָה, ר"ל יָדָיו וְלָבוּ יִהְיוּ נֹאמְנִים וְנִטּוּחִים
 לְאֵל, וְכַעַס וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה (שְׁמוֹת י"ז, י"ב). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים,
 דְּנִרִים ע"ז, ע"ז. הַאִישׁ הִירָא, דְּנִרִים כ', ח'. וְכ"א הִירָא
 וְחָרָד. אִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה ר"ל מִיֵּלָה פְּרִיעָה וּמִזִּיבָה. וְל' שְׁמוֹת
 כ"א י"א. חַתְּנֵי מוֹלֵת, ע"ה שְׁמוֹת ד' כ"ו. וְנִקּוֹד חַתְּנֵי
 כַּמְּקַל תְּקִפִי. לְעַם אֶחָד, ל' אֶסְתֵּר ג' ח'. כְּהֵן צַדִּיק, אֵלֶּיָה

הרחמן Der Allbarmherzige, er wolle uns beglücken mit den Tagen des Messias und des ewigen Lebens in der zukünftigen Welt! Hoch erhebe er das Heil seines Königs thue wohl seinem Gesalbten

immer größer werden. Der Allbarmherzige segne das zarte zu acht Tagen beschnitzene Kind, daß es an Leib und Geist gedeihe stark im Glauben an Gott und das Glück erreiche, zu erscheinen vor dem Herrn dreimal im Jahre. Der Allbarmherzige segne auch ihn, der die Beschneidung vorgenommen, die Vorhaut geschlizt und das Beschneidungsblut ausgesaugt hat. Denn ein Aengstlicher und Weichherziger, der diese drei Berrichtungen bei der Beschneidung nicht üben wollte, dessen Werk wäre verwerflich. Der Allbarmherzige sende uns, um der Bräutigame des Beschneidungsblutes willen, seinen Gesalbten, den tadellos Wandelnden, daß er gute Nachricht, Heil und Trost verkünde der einzigen unter den Völkern zerstreuten und versprengten Nation. Der Allbarmherzige sende uns den gerechten Priester (Eliahu), der hinweggenommen wurde und verborgen bleibt, bis daß ein Stuhl ihm bereitet wird (bei der Beschneidung) glänzend wie Sonne und Edelstein. Ihm, der sein Angesicht mit dem Mantel verhüllte*), ihm gilt der Beschneidungsbund, der Leben und Glückseligkeit bringet.

*) 1 Könige 19, 13.

הנביא זהו פינחס כדאיתא בפר"א פ' כ"ט וילקוט ראש
 פ' פינחס ונ"מ דף קי"ד ב'. לעילום, לעולם הנעלם מאתנו
 הוא עולם הנשמות, ול' לעילום כמו אשים את שמי לעילום
 (דה"ב ל"ג ז'). עד הוכן כסאו, ר"ל אליה הנביא נעלם
 מאתנו רק כשמכינים לו כסא נברית מילה אז יראה לראות
 נברית. כשמש מל' תהלים פ"ט, ל"ז. ויהלם, שם אכן טובה.
 וילט וכו' מ"א י"ט, י"ג. מ"ב ב', ח'. בריתי, מלאכי ב' ה'.

לָרֹד וּלְזַרְעוֹ בְּרָכָה לְהַנִּיחַ: עֲשֵׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו. הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
 כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יֵרָאוּ אֶת יי קֹדְשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ
 וְרַעְבֵּי, וְרֹדְשֵׁי יי לֹא־יִחַסְרוּ כָּל־טוֹב: הוֹדוּ לֵי כִּי־טוֹב,
 כִּי לְעוֹלָם חִסְדּוֹ: פּוֹתַח אֶת־יְרֵךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן:
 בְּרִיךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּי וְהִיָּה יי מְבַטְחוֹ:

נָעַר הָיִתִּי גַם זָקְנָתִי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְטָב וְרַעַו סַבְבָּשׁ לָחֵם:

יי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יי יִבְרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

וינרך על הכוס:

בְּ"אִי אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּה הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

וזוּתָהּ וּיְתֵן גַּם לַסַּנְדֵּק וְלַחֲנִי הַיֶּלֶד לַשְּׂתוֹת מִכּוֹס הַנְּרִכָּה.
 וְחַ"כ מִנְרַכִּים בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה.

בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה

לאחר שתיית היין.

בְּ"אִי אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּה הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל־פְּרֵי הַגֶּפֶן
 וְעַל תְּנוּבַת הַשְּׂדֵה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה שְׂרָצִית
 וְהַנְּחֻלָּתָ לְאֲבוֹתֵינוּ לְאֵכוֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׂבֹּעַ מִטּוֹבָהּ. רַחֵם יי
 אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹהָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָהּ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן

David und verleihe Segen dessen Geschlechte, in Ewigkeit. — Der da Frieden stiftet in seinen Höhen, er stiftete auch Frieden bei uns und bei ganz Israel! Darauf sprecht: Amen!

יראו Fürchtet den Ewigen, ihr, seine Heiligen; denn keinen Mangel haben die ihn fürchten. Junge Löwen darben und hungern, aber die nach Gott verlangen ermangeln keines Gutes. Danket dem Ewigen, denn er ist glütig, ewig währet seine Huld! Allmilde öffnest Du Deine Hand und sättigst Alles, was da lebt, mit Wohlgefallen. Heil dem Manne, der auf den Ewigen vertraut, der Ewige wird sein Vertrauen sein. Der Ewige gibt Macht seinem Volke, der Ewige segnet sein Volk mit Frieden.

ברוך Gelobt seiest Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Frucht des Weinstocks erschaffen.

Segensspruch

nach dem Genusse des Weines.

ברוך Gelobt seiest Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, für den Weinstock und dessen Frucht, für die Erzeugnisse des Feldes und für das anmuthige, gute und geräumige Land, das Du nach Deiner Gewogenheit unseren Vätern zum Besitze gegeben, um dessen Früchte zu kosten und dessen Gut in Fülle zu genießen. Erbarme Dich, o Ewiger, unser Gott, über Dein Volk Israel, über Deine Stadt Jerusalem und über Zion, Deiner

כְּבוֹדָךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הַיְכָלֶךָ וּבְיַמֵּי עִיר הַקֹּדֶשׁ
בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל
מִפְרֵיהָ וְנִשְׁבַּע מִטּוֹבָהּ וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקִרְשָׁהּ וּבְטַהְרָהּ:

בשנה וְרָצוּהָ לִיצְנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה:
צראש חודש וְזָכְרָנוּ לְמִצְוַת בְּיוֹם רֵאשִׁית הַחֹדֶשׁ הַזֶּה:
ביום טוב וְשִׁמְחָנוּ בְּיוֹם חַג (פ ל ו ג י) הַזֶּה:
צראש השנה וְזָכְרָנוּ לְמִצְוַת בְּיוֹם הַזִּקְרוֹן הַזֶּה:

כִּי־אַתָּה יְיָ טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדָה לְךָ עַל־הָאָרֶץ וְעַל
פְּרֵי הַגִּפְסָן. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל־הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגִּפְסָן:

Herrlichkeit Wohnung, über Deinen Altar und Deinen Tempel;
erbaue bald die heilige Stadt Jerusalem, in unseren Tagen; führe
uns zu ihr hinaus und erfreue uns durch ihre Wiederherstellung,
daß wir ihre Früchte kosten und deren Gut in Fülle genießen
und Dich dafür in Heiligkeit und Reinheit preisen mögen.

Am Sabbath:

Sei gewogen und erquicke uns an diesem Sabbath!

Am Kosch ha-Chodesch:

Gedenke unser an diesem Neumondstage!

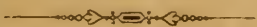
Am Festtage.

Erfreue uns an diesem Feste!

Am Kosch ha-Schanah:

Gedenke unser zum Guten an diesem Tage des Andenkens!

Denn Du, o Ewiger bist gütig und wohlthätig gegen Alle.
Dir danken wir für das Land und die Frucht des Wein-
stocks. Gelobt seiest Du, Ewiger, für das Land und die
Frucht des Weinstocks.

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00694821 0

BM
675
C5D5
1874

ROBA